

บทที่ 1 เหตุที่ภาษาบาลีและสันสกฤตได้เข้ามาในประเทศไทย

ตามที่ได้อธิบายมาแล้วถึงลักษณะและความเป็นไปของภาษาทั้งสอง จะเห็นเป็นที่น่าประหลาดกว่า เหตุใดภาษาบาลีและสันสกฤต ซึ่งเป็นภาษาคนและ กระตุกกับภาษาไทย และมีที่ก่อกำเนิดขึ้นจากอินเดียของคนไทย จึงได้มีโอกาส มาถูกคนละปะปนอยู่ในภาษาไทยอย่างสนิทสนม เสมือนหนึ่ง เป็นเลือดเป็นเนื้อเดียวกัน เราใช้คำในภาษาทั้งสองนี้เหมือนกัน เป็นคำในภาษาของเราเอง เช่น คำชาติ, ครู, บัณฑิต, มาร ฯลฯ ซึ่งเราแทบจะแยกไม่ออกจากคำไทยเป็นคำใน ภาษาไทย และคำไทยไม่ใช่ ถ้าเราคิดคำเหล่านี้แยกไปจากภาษาเมื่อใด เมื่อ นั้นเราจะรู้สึกได้ว่า คำเหล่านี้เป็นในภาษาไทยไปเป็นอันมาก ยากจะหาภาษา - ใดอื่นที่เหมาะสมควรได้ เหตุที่ภาษาทั้งสองเข้ามาข้างกัน จึงจำเป็นที่จะพิจารณา ถึงความเป็นไปและที่ก่อกำเนิดขึ้นของคนไทยในขณะนั้น ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่าง ชนชาติอื่นที่เข้ามาเป็นเจ้าของอินเดียไทยอยู่เสียก่อน

การที่อารยธรรม ศิลปกรรม และลัทธิศาสนาของอินเดียจะได้อำนาจ มาทางภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องมาจากเวลาที่ไม่มีหอคอยและนักแสวงหา โชคลาภชาวอินเดียพากันเดินทางมาค้าขายและท่องเที่ยวอยู่ในดินแดนตอนบนของ มลายูและอินโดจีน คนเหล่านั้นคงจะได้นำหนังสือและศิลปวิทยาเข้ามาในดินแดนนี้ประมาณ เวลาราว ๆ พุทธศตวรรษที่ ๑¹ อันเป็นสมัยที่ราชวงศ์เมารยะ และอาณาจักรอัน กว้างใหญ่ไพศาลได้แตกพินาศลง ราชวงศ์กุฑฑุค และ กุฑฑุค ได้เข้าครอบครอง แคว้นมคธ บรรดาชนชาวอินเดียซึ่งออกเดินทางจากอินเดียเข้ามา มาหาหลัก - แขนงที่อยู่นั้น และหลักแขนงที่ได้มาซึ่ง เป็นอาณาจักรอันมีชื่อ คือ อาณาจักรจัมปา ดินแดนแห่งที่ได้รับความเจริญจากอินเดียโดยตรง ศึกษาดินแดนอื่น มี สยาม เขมร และชวา เป็นต้น

¹ Phanindranath Bose - The Indian Colony of Champa.

การเดินทัพของคนเหล่านี้มากระทำตนกูได้แน่นอนว่า มาจากทิศ
ทางใต้ อาหารมาทางบก นำเข้ามา และ-ธัมมโกโต หรือจะมาจากทะเลโดย
ตรงแล้วแวะที่รเวทอณโกโต ความที่สันนิษฐานตามที่มาของชาวอินเดีย เราอาจ
สันนิษฐานได้จาก ศิลปกรรม และอักษรกรรมต่าง ๆ ที่ชาวอินเดียได้วางไว้อัน
และได้คิดประดิษฐ์เป็นอย่างแน่ชัดว่า ต่างคนต่างได้รับรณแห่งอารยธรรมอินเดีย
โดยตัวกัน

ด้วยเหตุแห่งการได้พบความเจริญของคนไทยกับชาติเจ้าของดินที่ตน
ได้คิดคือผู้วางของควงนี้เอง ทำให้สันนิษฐานได้โดยง่ายว่าคนเหล่านี้มาจาก
พวกในทวีปอินเดีย เมื่อการเผยแผ่ลัทธิศาสนาที่ตนเองนับถือให้แก่มนุษย์ในเมืองแล้ว
จึงเป็นเครื่องปลูกฝังความนิยมไว้ในทิศใต้ของเจ้าของดินโดยทางฝั่งเป็น หัง
ดลที่อารยธรรมเป็นต้นมาแห่งศิลปวิทยาต่าง ๆ อีกด้วย สิ่งแรกคือ ภาษา ซึ่งผู้
นับถือจะท่องอ่านเขียนใจได้สองแคว เพื่อสะดวกในการอ่านที่รธรรมะต่าง
ต่าง สิ่งต่อมาได้แก่สถาปัตยกรรมและศิลปกรรม มีการก่อสร้างเทวสถาน ปู-
รมณีสถาน และพระพุทธรูป เช่นเช่นที่เกาะพลัดเกาะ บรรดาชาวอินเดียก็ได้
เดินทางมาถึงดินแดนบ้านของอยู่ที่ คงเป็นพวกที่นับถือลัทธิศาสนาพราหมณ์ แล
พุทธศาสนาเช่นเดียวกัน จึงเห็นได้จากการก่อสร้างปูรมณีสถานต่าง ๆ¹ และ
ภาษาที่แพร่หลายอยู่ในดินแดนสยาม, เขมร และจีนช้านั้น ย่อมต้องเป็นภาษา
สันสกฤต ที่ผู้ถือลัทธิพราหมณ์และนิกายยานนับถือว่าเป็นภาษาสูงและศักดิ์สิทธิ์
จึงแก่ใจจารึกไว้ในศิลาจารึกที่ค้นพบใกล้ตำบลโวรันท Vo-canh ในเมืองปัทม
รังคะของจีนมา เป็นภาษาสันสกฤตอย่างถูกต้องที่สุด² Louis-Finot ละประ

1.) Louis Finot - Hindu Kingdoms in Indochina - Indian ,
2.) Historical Quarterly - Vol.I book IV.

มาว่า คงจารึกในราวคริสต์ศตวรรษที่ ๕ จึงเป็นเครื่องหมายแสดงให้เห็นชัด
ว่า บรรดาชนชาติต่าง ๆ ในเขตมณฑลยูน และสินจูจีน ได้ศึกษารากษาสันสกฤต
อย่างปรากฏในเรื่องเพียงไร โดยเฉพาะชนชาวจัมปา ที่ชาวอินเคยมีโอกาสจะ
จำนวนศิลปวิทยาได้โดยตรง

ส่วนเขมร ซึ่งมีเขตแดนอยู่ติดเคียงกับจัมปาใน ไม่ได้รับอารย-
ธรรมโดยตรงจากอินเคย คงจะได้รับจากชนชาติอื่น ดังที่ประวัติศาสตร์บ่งไว้
ว่า พระเจ้าชัยวรมัน ที่ ๕ แห่งขวา ได้ยกทัพมาตีเขมรและเข้าครอบครอง
เขมรไครว พ.ศ. 1345 ได้ทรงนำศาสนาพุทธนิกายต่าง ๆ มาเผยแพร่ และพุทธ
ศาสนาคงเข้ามาแพร่หลายในเขมรตั้งแต่สมัยนั้นมา เจ็ดร้อยกว่าปีคงเป็นพุทธศาสน
นิกายมหายาน เพราะปรากฏสถานต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นแล้วแต่สร้างถวายพระ
โต เกศวรรเทพใจสัน^๑ ครั้นเมื่อสมัยศรีอยุธยา - สุริยวรมัน ยกกองทัพ
มาตีทวารวดีได้ และส่งโอรสไปครองกัมพูชา อารยธรรมทั้งของเขมรและ
ชาวจึงได้ไหลมาเข้ามาในอินแดนแถบนี้เข้ากระยา และอำนาจของอินได้
ครอบงำอยู่ตลอดกาลหลายร้อยปี

ในกรณีที่ดินแดนสยามประเทศกำลัง เพื่อช่วยภัยพิบัติของอินเคย
ชนชาติไทยยังอยู่ทางดินแดนตอนใต้ของจีน จนเมื่อถูกจีนบุกเข้าในสมัยได
ฉาง พ.ศ. 621 และสมัยเบงเสกที่พันกึ่งเบงในสมัย 768 คนไทยจึงได้
อพยพกันมาอยู่ทางตอนใต้ของจีน แต่ด้วยเหตุที่ยังมีพวกชุนฮุย จึง
ไม่อาจคิดว่าเป็นเจ้าเป็นใหญ่ได้ คงอยู่ภายใต้อำนาจของเขมรผู้เป็นเจ้าของ
อินในสมัยนั้นไปสักพัก จนเมื่ออาณาจักรน่านเจ้าตายแตกกัน ในที่สุด
ราว พ.ศ. 1796 และได้อพยพกันลงมาเป็นจำนวนมาก คนไทยจึงได้รวบรวม
กันเป็นปึกแผ่นตั้งอาณาจักรสุโขทัยขึ้น

เป็นภาษาที่ไร้จำเพาะพุทธศาสนาหรือหินยาน ส่วนสันสกฤตเป็นภาษาที่ไร้หัว
 ไปพลังทธิสหรัณณ์และมหายาน จึงเป็นอันค้นคว้าไ้กว่าภาษาโคระเรามากอบ
 เพราะความธรรมดาภาษาขยับไปกับศาสนา เมื่อลัทธิศาสนาโคไปแพร่หลายใน
 สี่โค ภาษาที่ไร้ในลัทธินั้นขยับจะไปแพร่หลายในที่นั้นด้วย ฉะนั้น เท่าที่กล่าว
 มาแล้วข้างต้น เราย่อมเห็นได้ว่า ลัทธิสหรัณณ์และมหายานโคเข้ามาเกี่ยว
 ข้องอยู่ในสุวรรณภูมิก่อนลัทธิหินยาน ภาษาสันสกฤตจึงโคมาแพร่หลายและโครับ
 ความนิยมนับถือจากประชาชนยิ่งกว่าภาษาบาลี เพราะภาษาบาลีเพิ่งมาเฟื่องฟู
 เมื่อพุทธนารามกำเนิด โคไปรอดโคไปรับพุทธศาสนาที่ลัทธิสังกาวงศ์เข้ามา สิ่ง
 จะช่วยให้เราคัดสินโคอย่างยุติธรรมก็คือ วรรณคดีในมุกทาง ๆ

ทางกำขวรรณคดี

ถ้าจะพิจารณาคู่ในกำขวรรณคดีแล้ว จะเห็นโคได้ว่า ไทยมีความ
 นิยมภาษาสันสกฤตเช่นเดียวกับเพื่อนบ้านแถบภาคพื้นแหลมทอง ถึงแม้ภาษาบาลี
 จะเฟื่องฟูขึ้นในโคตหนึ่งสมัยหนึ่ง แต่ก็หาโคนิยมไร้เป็นภาษาพูดกัน ไร่ไร่ ในภาษา
 ขาปกติโค วรรณคดีต่าง ๆ มักจะไร้ศัพท์สันสกฤตเป็นส่วนมาก บางศัพท์ก็โคเป็น
 คู่ศัพท์ไร้ถิ่นจนคิดนาเข้ามาแล้ว เช่น ศาสนา, ศรัทธา, คิล, เทศนา, ศาสนา,
 มิตร, จักร และจักรเป็นต้น แต่บางศัพท์โคแสดงไร้เสียใหม่ตามรูปสันสกฤต
 เช่น

บุษยคี เป็น สบรวนคี เวสชนคร เป็น เทศยันคร เป็นต้น
 บางครั้งก็แปลตัวคาถา แทนจะให้โคเป็นภาษาไทย กลับกลายเป็น
 แปลความครให้โคเป็นภาษาสันสกฤตเช่น "ศคคา อันไร้พระศาสดา" ฟังนี้ขยับ
 แสดงโคเห็นว่า ภาษาสันสกฤตโคเข้ามาถึงอยู่ในภาษาไทยเรามากเพียงไร
 แม้แม้บางศัพท์ที่ออกเสียง เช่น เคียวกันดังทางบาลีและสันสกฤต เราก็อิงออก
 ไร้รูปตามแบบสันสกฤตโคได้ เช่น มนุสส บ. กับ มนุษย ส. ธมม บ. กับ

กรรม . และ จกุก กับ จักร

การจะตัดสินให้แน่ชัดว่า ภาษาทั้งสองได้เข้ามาปะปนอยู่ในภาษาไทย ทั้งในยุคใด สมัยใด จะต้องอาศัยการสอบสวนศัพท์จากวรรณคดีต่าง ๆ ของเรา ว่าในหนังสือเล่มหนึ่งของยุคหนึ่ง มีภาษานาลึกคำ และมีภาษาสันสกฤตคำ แล้ว วรรณคดีของเรา บางเล่ม ยังคิดสันนิษฐานไม่ได้แน่ชัดว่า แท้ในยุคนั้น เพราะ หลักฐานที่ปรากฏยังไม่เพียงพอจะเป็นแน่ได้ และนอกจากนี้ วรรณคดีของเรายัง ไม่อาจรู้เป็นตัวแทนหนังสืออื่นใดทั้งหมด เพราะอาจจะมีอีกหลายเล่มในยุคนั้น ๆ พอจะนำมาเปรียบเทียบเพื่อสอบสวนศัพท์ได้ แม้ยังไม่ได้พิมพ์ออกเป็นเล่มอย่าง เรียบร้อย เช่นนี้ จึงยากที่จะให้คำตัดสินอย่างแน่นอนลงไป

แต่เท่าที่ไ้มีภาษาทั้งสองปรากฏอยู่ในบรรดาหนังสือวรรณคดี ก็ช่วยให้ เห็นความสำคัญเกินขีดขึ้นว่า ได้เข้ามาปะปนอยู่ในภาษาไทยเป็นเวลานาน หลายร้อยปีมาแล้ว และได้เคยมีความสำคัญเคยถูกกันไปในภาษาไทย บางคราว เป็นโอกาสของภาษาบาลี และบางคราวก็เป็นโอกาสของสันสกฤตที่จะเกิดขึ้นใน ภาษาไทย แต่ถึงภาษาทั้งสองจะคลุกเคล้า กันอยู่ในความนิยมของยุคหนึ่ง ๆ แต่เราที่หาอารนำรูปศัพท์ภาษา เจริญที่ถูกต้องทั้งเสียงและความหมายมาใช้ได้ไม่ เพราะเหตุความจำเป็นบางอย่าง แต่การที่รูปศัพท์เดิมซึ่ง เรานำมาใช้ผิด เห็นไปอย่างไรนั้น บัณฑิตจะดำเนินไปภายในขอบเขตและกฎเกณฑ์ ก็จะอธิบายให้เห็นอย่างถี่ถ้วนต่อไป

บทที่ ๑ ลักษณะภาษาบาลีและสันสกฤตที่ปรากฏในภาษาไทย

ความธรรมชาติของการเป็นภาษา จะเป็นไปในรูปศัพท์ ส่วนหลักไวยากรณ์ จะแยกกันหาได้ไม่ การที่ไทยเป็นภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ก็เป็นเช่นเดียวกัน เราปรับแต่งรูปศัพท์ที่บกพร่องเรียบร้อยแล้วมาใช้ ส่วนที่เกี่ยวกับหลักไวยากรณ์ได้ เลือกรู้จำเพาะบางอย่าง หากใครไม่เข้าใจทั้งหมดนี้ เพราะเป็นคนละภาษากับ ภาษาไทย ภาษาบาลีและสันสกฤตเป็นภาษาที่มีวิภक्तिปัจจัย แต่ภาษาไทยมีลักษณะ เป็นคำโดด คำที่ใช้อยู่แต่ละคำมักเป็นพยางค์เดียว และสำเร็จรูปอยู่แล้วโดย บริบูรณ์ ไม่ค่อยเพิ่มเสียงขึ้นลงไปเพื่อแสดงลักษณะความหมายในคำ เมื่อเขียน เขาคำในภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ จึงเขียนเข้ามาเป็นคำ ๆ และเรียงเข้า ประโยคสำนึกลักษณะโครงสร้างของภาษาไทย

แต่คำในภาษาบาลีและสันสกฤตที่ไรในภาษาไทย ไม่อาจจะคงรูป เสียง และความหมายให้ตรงตามภาษาเดิมทุกคำไป การที่รูปเสียงถดถอยจาก เดิมไปนั้น เป็นเพราะเหตุเสียงไม่ชัดบ้าง และปากออกเสียงไม่ชัด จึงไม่พยายามเขียนบ้าง นอกจากนั้นผู้รับภาษาภาษาไทยยังพยายามให้เพราะและสะดวกเหมาะ แก่การออกเสียงด้วย ซึ่งที่จริงก็ได้นำไปตามคุณธรรมของภาษา ที่ภาษา จะยอมรับแต่เสียงซึ่งสามารถจะออกเสียงได้นั้น คำใดออกเสียงไม่ชัดก็คาย ไป หรือไม่ก็ต้องเพี้ยนเสียงไปเป็นอย่างอื่น¹ ส่วนความหมายของคำไทยที่ได้ มาจากบาลีและสันสกฤต มีวิธีเขียนที่ต่างจากความหมายเดิม เพราะการถ่าย ทอดภาษาคำประ เสนออาจจะทำให้ผู้เขียน เข้าใจความหมายได้ตรงตามความ หมายของผู้พูด ซึ่งความรู้ลักษณะนี้ของคนเราไม่รู้อยู่ นี้ เปลี่ยนจากความคิดนี้

1. An Introduction to Indonesian Linguistic - Brandstetter.

ไปยังความนึกเห็นเรื่อก ๆ ไป บางทีความนึกก็เกี่ยวพันกันเป็นลูกโซ่ ใ้ย่นสิ่ง
หนึ่งอาจนึกไปถึงอีกสิ่งหนึ่ง จึงทำให้เกิดการเข้าใจความหมายไว้วเร็วเกิดความ
หมายเดิมไม่ผิดเพี้ยน

ด้วยเหตุที่เรานิยมความไพเราะ และสะดวกในการออกเสียง เรา
จึงต้องคิดแปลงศัพท์ในภาษาทั้งสองให้ออกเสียงง่ายและน่าฟังตามความนิยมของ
คนไทย เช่น ศัพท์สันสกฤตที่มีตัว ร ดังศัพท์ซึ่งประกอบด้วยนิสฺแต่แปลง ส เป็น
ร เมื่อเข้าสนธิ ภวนักจะมิธ ฤ แทน เสียง ร เป็นกันว่า นิรวาณ เป็น นฤ
ทาน นิรมล เป็นนฤล หรือ หิรท เป็นทฤท การที่ใช้ ฤ แทน ร เช่นนี้ ก็
เพื่อจะรักษาสีเสียง ร ของภาษาเดิมไว้ และให้สะดวกแก่การออกเสียงของเรา
ด้วย แต่บางทีเราใช้ตามรูปเดิมไม่เปลี่ยนแปลง แต่เลือกคำในภาษาทั้งสองมา
ใช้ดูแก่ความพอใจ บางทีใช้ตามรูปสันสกฤต เพราะออกเสียงแล้วฟังเพราะ
กว่าคำในภาษามาลี เช่น สันสกฤต - อุทฺยาน - มาลี - อุยฺยาน เราใช้ อุ-
ยฺยาน ตามสันสกฤต แต่บางคำใช้ตามสันสกฤตแล้วออกเสียงไม่ถนัด เราก็ใช้
รูปมาลีแทน เช่น สัน. ปิฏฺฐวสฺถ มาลี - ปิฏฺฐา เราใช้ว่า ปิฏฺฐา บาง
บางทีใช้ทั้งรูปสันสกฤตและมาลี แต่ในความหมายต่างกัน เช่น สัน. - อาชฺา
มาลี - อาชฺา แปลเช่นเดียวกันในทั้งสองภาษาวาว่า "คำสั่ง" แต่เราแยกใช้ให้
"อาชฺา" หมายถึงการลงโทษ" และ "อาชฺา" หมายถึง "อำนาจและคำสั่งซื้อ
บังคับ" หรือว่ามาลีใช้รูปเดียวในความหมายต่างกัน เราต้องเลี่ยนมาใช้รูป
สันสกฤตเสีย เพื่อคั่นความสับสนตรงความหมาย เช่น มาลี โทส (ความผิด)
สัน. ใช้ โทษ และมาลี โทส (ความโกรธ) สัน. ใช้ เทวษ เราใช้ โทษ
(ความผิด)ตามรูปสันสกฤต และโทส (ความโกรธ) ตามรูปมาลี เพื่อว่า
เมื่อเข้จะรู้ได้ว่า ความหมายต่างกัน

...ซึ่งเลือกมาใช้ทั้งสองภาษาจึงมีผลช่วยให้สะดวกในการเลือก

ไว้ในภาษาไทยให้เหมาะและไพเราะฟัง ไม่รักเซ็น จึงแต่ในบางสมัยจะนิยม
รักษาไวยากรณ์หนึ่งจนแต่ภาษาเกิดว ศัพท์ที่ไรในภาษาย่อมเป็นศัพท์ที่กลาย
รูปแล้วเป็นส่วนมาก ทั้งเสียงและความหมาย และการกลายนี้มักจะเป็นไป
ตามแนวเกณฑ์เสียง (Phonetic System) เสียง (Phonetic Form) และ
ความหมาย (Semantic Form)

ข้อที่น่าสนใจ และระมัดระวัง คือ อักษรวิหิตที่คล้ายกัน ซึ่งอาจทำให้
ภาษาคล้ายรูปไปได้ นับเป็นเครื่องกีดขวางทางคำของปราชญ์ศาสตร์ เพราะมัก
จะดึงให้ออกนอกทางเสมอ ทำให้เขาเข้าใจผิดได้ง่าย ทางนี้เกี่ยวข้องกับแนว
เทียบ (analogy) ที่มีความสำคัญในการแก้ภาษาให้มันเปลี่ยนไป ดังจะได้อธิบาย
ต่อไปข้างหน้า

ตอนที่ 1 การกลายเสียงของคำในภาษาบาลีและสันสกฤตที่ปรากฏในภาษาไทย
(Phonetic Change)

การกลายเสียงอาจเกิดขึ้นเองโดยผู้พูดไม่ตั้งใจใจจะดัดแปลงให้
มันเปลี่ยนก็ได้ หรือโดยผู้พูดตั้งใจจะแก้เสียงให้ออกเสียงสะดวก และแปลได้
ความความตั้งใจของคนได้ จึงจะแบ่งการกลายเสียงของคำไทยที่มาจากภาษา
บาลีและสันสกฤตออกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้ คือ

๑. การกลายเสียงโดยไม่เจตนา

เสียงที่กลายไปคล้ายลักษณะ เช่นนี้ เป็นเพราะเกี่ยวกับอวัยวะ
ภายในกลไกอวัยวะ (Mechanical Sound Change) ทำให้เสียงไม่รัก
ซ้ำยังฟังไม่รักอีกด้วย และการกลายเสียงจะดำเนินอยู่ในขอบเขตอันจำกัด
๑ ประการ คือ

ก. เสียงที่เปลี่ยนเพราะเทียบมาเป็นเกณฑ์เสียงที่มีจำเพาะในภาษา

เพราะเกณฑ์เสียงของภาษาแต่ละภาษามักจะต่างกันจึงทำให้

เสียงสระและพยัญชนะของภาษาหนึ่งย่อมเป็นไปอย่างหนึ่ง เพราะคำใด
เลือกใช้แต่บางเสียงที่คนสามารถออกได้ เสียงเหล่านี้จึงมักจะกลายมา
เป็นเสียงที่อยู่ใกล้กันอีกซ้ำเพราะแต่ในภาษาของคน เช่นในบางภาษาไม่
มีเสียง ก เมื่อจะออกเสียง ก จึงจะป้อนหรือไม้กก็ตาม เสียงจะกลายเป็น
ค แทนทุกครั้ง หรือไม่เช่นนั้น เมื่อได้ยินเสียงใดที่ไม่อยู่ในเกณฑ์เสียงของ
ภาษาคน จะฟังไม่ออกว่าติดหูเห็นจากเสียงในภาษาของคนอย่างไร เหมือน
กับบางภาษาที่ไม่มีเสียง แอ เมื่อได้ยินคำที่มีเสียง แอ เช่นในคำ แต่ จะ
ได้ยินเป็นเท (เสียง เอ มีที่ใกล้เคียงกับ แอ) และถ้าจะออกเสียง เสียงแอ
จะกลายเป็น เอ แทน ฉะนั้น คำในภาษามาลีและสันสกฤตก็เช่นเดียวกัน
เมื่อไทยถิ่นมาไซ เสียงมักจะเพี้ยนไปเป็นเสียงที่ไม่เคยมีใช้ในภาษาเดิม
มีใช้ในภาษาไทยโดยจำเพาะ เพราะเราออกเสียงไต่มาากอย่างกว่า

ข. เสียงที่มีที่ใกล้เคียงกันหรือที่เกือบกัน ย่อมเพี้ยนกันไปได้

ง่าย โดยจะเพาะสระ เพราะเวลาออกเสียง สระต้องให้ลมหายใจพุ่ง
ตรงออกมาจากปอดและหลอดลมโดยแรง ไท้กระทบกับ Vocal Chord
จนเกิดอาการสั่นสั่นเป็นเสียงก้อง ไท้ลมผ่านปากและจมูกโดยไม่ให้อวัยวะ
ส่วนใดในปาก กัก หรือ เสียงแคบหรือ ระเนก ฉะนั้น สระจึงเป็นเสียง
ก้องทุกเสียง อาจปิดเสียงให้นานเท่าใดก็ได้ เสียงจึงปิดเพี้ยนได้ง่าย ยิ่ง
ใกล้กันมากเท่าใด ยิ่งติดหูมากเท่านั้น ส่วนพยัญชนะเป็นพยัญชนะปิด ซึ่ง
บางตัวเป็นเสียงก้อง บางตัวไม่ก้อง เวลาออกเสียงไม่อาจปิดเสียงได้นาน
เหมือนสระ การติดหูจึงอยู่ในเขตจำกัดกว่า คือจะเพี้ยนในระหว่าง
เสียงที่มีฐานกรณ์เกือบกันหรือใกล้กันมากเท่านั้น

การกลายเสียงสระ และพยัญชนะในศัพท์ภาษามาลีและสันสกฤต
ที่เป็นไปโดยไม่เจตนาอันจริงอาจเป็นไปได้ ๒ ประการ ดังจะจำแนกกว่า

ในด้านสระและพยัญชนะต่อไป

สระ

ก. เสียงเป็นเสียงที่มีที่เกิดใกล้เคียงกัน คือ

อา - อี - อุ เป็นสระตัวตั้ง สระอื่น ๆ ไม่ว่าสระใดย่อมมาจาก สระตัวตั้งทั้ง ๓ นี้ ถ้าเปิดปากปล่อยให้ลิ้นทอดตามปกติ แต่ยกแนวข้างหน้า และให้ลมกระทบ Vocal-Chord เสียงจะไต่เป็นเสียง "อา" ถ้าให้ปลายลิ้น กระดกไปเกือบจรดเพดานแข็ง (ทางท่อนหน้าของปาก) จะไต่เสียงเป็น "อี" ซึ่งจัดให้เป็นสระหน้า เพราะใช้หูกลับ แต่ทำให้ลิ้นกระดกจรดเพดานอ่อน (ทางท่อนหลังใกล้ลำคอ) และห่อลมมีปากเข้า เสียงจะเป็น "อุ" จัดให้เป็น สระหลัง ที่ใช้โคนลิ้น เมื่อได้เห็นที่เกิดของเสียง อา, อี และ อุ ดังนี้แล้ว จะเห็นได้ว่า ระยะเสียงจาก อา ไปยัง อี หรือ อุ ใกล้กว่าระยะเสียงจาก อี ไปยัง อุ หรือจาก อุ ไปยัง อี เสียง อะ อา จึงเห็นเป็น อี อี หรือ อุ อุ ใกล้กว่าที่จ อี อี จะเห็นเป็น อุ อุ หรือ อู อู เห็นเป็น อี อี เสียง อาที่เห็นเป็น อี และ อุ นั้น มีอยู่มากในภาษาไทยที่เขียนจากภาษาบาลีและ สันสกฤต เช่น

<u>อา</u> บ.ส. วรรณ	<u>อี</u> ท. หิวน	<u>อา</u> บ. สยัวรา	<u>อุ</u> ท. สมุทท
วฤต	หิฤต	ภนร	ภุทรา, ภุริ
น. วัริ	วิเวียร	นทร	พุทรา

เราจะเห็นได้ว่า ถ้าไม่มีสระ อะ อา แล้ว เห็นเสียงเป็น อุ อุ ในภาษาไทยนั้น มักจะอุปโลกนตามพยัญชนะ โอฏฐระ (ป, ฌ, ฑ, ฒ, ฌ) ที่มีอยู่ต่อไป เพราะ อุ อุ ใกล้เคียงกับ ป, ฌ, ฒ, ฌ ใกล้เคียงกับ โอฏฐระ แต่มีเสียงใกล้เคียงกัน แต่บ้างกล่าวว่าจะน่าจะเป็นเหตุเพราะพยัญชนะ อี จึงจะได้อธิบายในลวดที่เกี่ยวกับ

เสียงสระของบาลีมี อะ อา อิ อี อุ อู และ เอ โอ รวมเป็น ๘ เสียง และของสันสกฤตเช่นเดียวกับของบาลี เสียงแท้เพิ่ม ไอ เอา และ ฤ ฤา ฤ ภา อีกรวมเป็น 14 เสียง ส่วนในภาษาไทย นอกจากจะมีเกณฑ์เสียง ตรงกับของบาลีและสันสกฤตแล้ว เรายังมีเสียงที่ไม่มีในภาษาทั้งสองอีกด้วย เมื่อต้องออกเสียงที่ไม่วุ่นและฉับปาก เสียงจึงมักจะเอนเสียงมาเป็นหน่วย เสียงที่มีในภาษาไทยโดยจะ เฑาะ เช่น

อะ บ.ส. ปรุภ	เอาะ พ. มัฒเพาะถ
ปฉว	มัฒเพาะว
ศ. กรพ	เกราะพ

ที่จริงเสียง อะ กับ เอาะ เป็นเสียงที่มีที่เกกไกลกันด้วย คือ เอาะ เป็นสระหลัง ที่แยกจาก อา ไพบา อุ เช่นเดียวกับ ไอ เมื่อ อา เขียนเป็น อู ได้ อะ บ่อมเขียนเป็น เอาะ ได้เช่นเดียวกัน

อี บ.ส. อังค	อี พ. ลิงค	อี บ. วัช	อี พ. พิน
น. บลิก	ลลิก	พิน	พิน
อชิก	ชชิก		
มพินา	มพินา		
ไรคิก	ไรคิก		
ศ. ปรีกษา	ปรีกษา		
น. ปัจจนิค	ปัจจนิค		

ถึงสระ อี และ อี เป็นสระกลางที่ไรกลางอันกระตกให้สูงขึ้นมาเข้าไป เล็กน้อยอยู่ไกลกันระหว่าง อี กับ โอ ฉะนั้น จึงไม่น่าจะเห็นไรกว่า อี อี ในบาลีสันสกฤต จึงเป็น อี อี ในภาษาไทยได้

เออ บ.

ตาเออ
ของเออ

ไอ ท. ตาไอ
ของไอ

การที่เสียงเกิดจาก เออ เป็น ไอ นั้น เป็นเพราะ
ที่เกิดของเสียงทั้งสองอยู่ใกล้ ๆ กัน จะเห็นกันได้ เสียงเออ
จะมีเสียง เอ - อี และ ไอ มีเสียง อ - อี ฉะนั้นถ้าให้
ลิ้นกดลงไปข้างล่างไกลเพดานออกเสียงเออ ก็ จะกลายเป็น อ - อี

อ บ.ด.	จ	<u>เอ</u> ท.	เจ
อ.	ก		เก
อ.	ข		เข
	ค		เค
บ.	ก		เก
ด.	ก		เก
	ข		เข
	ค		เค

การที่เสียง อี เป็น เออ นั้น ถ้าสังเกต
จะเห็นว่าเสียง อี ของภาษาล้านนาและถิ่นอื่นๆ ที่ใกล้เคียงนั้น เออ
ในภาษานั้นนั้น ย่อมาจากเป็นคำที่มีความหมาย ร. ซึ่งในภาษาไทย
ออกเสียงเป็น อ. เสียงจึงกลายเป็น เออ และกลด ซึ่งก็
เป็นไปอย่างเดียวกันกับการเปลี่ยนเสียงสระ เออ เป็นสระแอะ

(Diphthongization) การยัดและทดเสียงสระ

คือการเปลี่ยนเสียงสระต้น ในภาษาล้านนาและถิ่นอื่นๆ
ให้เป็นเสียงยาว หรือเติมเสียงสระยาวให้เป็นสระต้น นี้เป็นอีก
ประการหนึ่งที่ทำให้เสียงสระยัดไปจากเสียงในภาษาเดิม แต่การ
ยัดหรือทดของเสียงสระนั้น ในถิ่นอื่นๆ จะเห็นว่าไม่ ยัดขึ้นในการทำ
เช่นนั้น มีในทำนองความใจฉวม

การยัดเสียงสระ คือการออกเสียงสระต้นให้เป็น

สระยาว

คำเมื่อ

1. คองแทนเสียงพยัญชนะที่หายไป คือเมื่อเป็นคำในภาษาบาลีที่เป็นตัวซ้อน แต่เราไม่นิยมออกเสียงเช่นนั้น เรามักจะคัดตัวซ้อนออก แต่เพื่อหาคองแทนเสียงพยัญชนะที่คัดออก จึงต้องปิดเสียงสระออกไปให้ระยะของเสียง เป็นไปคง เดิมดังนี้เช่น

อะ บ. อโนตกต อา ท. อโนคาค อุ บ. อโนต อุ ท. อโน

จุม จ ม. จาม

2. คองการย่นเสียง เมื่ออยู่ท้ายศัพท์ ทำให้ออกเสียงง่ายและสะดวกขึ้น เพราะโดยมากคำในภาษาทั้งสองมีหลายพยางค์ ซึ่งมักจะออกเสียงเป็นคำเรียงพยางค์ เราไม่นิยมเช่นนั้น เพราะออกเสียงยาก จึงต้องคัดพยางค์ให้น้อยลง ด้วยการลงการันที่สระเสียง สระที่เป็นเสียงสั้นจึงมาอยู่ท้ายศัพท์ เสียงสระจึงต้องปิดออก เพื่อย่นเสียงให้ออกสะดวกขึ้นอีก

อิ บ. ส. โลกิย อิ ท. โลกิย อุ บ. ส. วิป อุ ท. วิป

บ. เสนิย เอ บ. ส. มุณี เอ ท. มุณี

บ. สุริย เอ บ. ส. รุจิ เอ ท. รุจิ

บ. อสนิ เอ บ. ส. อสุ เอ ท. อสุ

ส. อากวิ, ท. อวิ เอ บ. อาก เอ ท. อาก

การทอนเสียงสระ คือการออกเสียงสระยาวให้สั้นลง ซึ่งจะเกิดขึ้นคือเมื่อเปลี่ยนคำเรียงพยางค์ในศัพท์ภาษาทั้งสองให้เป็นตัวสระ๑ จึงเป็นธรรมดาที่ระคองรวมเสียงให้สั้นขึ้น คือ

อา ส. อากจรบ อะ ท. อักจรรบ อิ บ. อุกสิส อิ ท. อุกสิส

ปารุท เอ บ. ส. นิส เอ ท. นิส

วิภท เอ บ. ส. วิภ เอ ท. วิภ

๓๑. ๓. ๓๓๓ ๓๒. ๓. ๓๓๓ ๓๓. ๓. ๓๓๓ ๓๔. ๓. ๓๓๓
๓๓๓ ๓๓๓

ในบางแห่งตามลำห้วยหรือเสียงยาว แต่เมื่อเข้ามาใช้เสียงสั้น
ลงนั้น มิได้เกี่ยวข้องกับหลักภาษาไทย เพราะภาษาเดิมก็เป็นเช่นนั้นอยู่แล้ว เช่น
๓ น. กสิ - ๓ กสิ เมื่อเข้ามาเป็น กลกมม ๓ น.ส. ขุขล - ขุขล เมื่อ
เข้ามาเป็น ขุขลคคค

อักษรวิจิ

เป็นเรื่องสำคัญที่มาแทรกอยู่ในเรื่องเสียง (Phonetics) โดย
เพราะเสียงสระ ทำให้เข้าใจผิด เพราะบางทีเสียงเขียนไปโดยอักษรวิ
จิกับที่เขียนไป มีใช้เสียงเขียนตนเอง โดยผิดที่เกิดใกล้เคียงกัน หรือเพื่อ
แทนเสียงซึ่งไม่มีในภาษาเช่น

๒ ในภาษาสันสกฤตที่เข้ามาเขียนเป็นเสียง แอ ในภาษาไทยนั้น น่า
จะไม่ใช้เพราะเสียงแอมมีที่เกิดใกล้เคียงกัน ๒ และเราออกเสียงไขที่มีหัวคานมา
ข้างท้ายไม้อันใด เสียงซึ่งเขียนเป็น แอ แต่ที่จริงน่าจะเป็นเพราะอักษรวิจิเข้า
มาเกี่ยวข้องกับตัวเป็นส่วนตัว กสวาคือ

แต่เดิมที่เราได้ศึกษากับอินเดีย เราได้ศึกษากับชาวอินเดียคนไทย
เป็นต้น ศิลปวิทยาต่าง ๆ โดยเพราะอักษรศาสตร์ของชาวอินเดียคนไทยจึง
ได้มีผลต่อมาถึงเราด้วย ตัวอย่าง "ลลน" ที่ใช้จารึกคัมภีร์ต่าง ๆ นั้น เสียง
๒ มีรูปเหมือนสระ แอ ในภาษาไทย ฉะนั้นเมื่อเห็นศัพท์สันสกฤตที่มีเสียง ๒
เขียนเป็นรูปสระแอ จึงเข้าใจว่า คำนั้นจะต้องออกเสียงเป็น แอ อย่างในภาษา

หมายเหตุ เรื่องสระ ๒ เป็น แอ ที่กล่าวข้างต้นนี้ได้จาก ท่าน ป.ส. ศาสตรา

ไทยทัวบ และทอ ๆ มา ก็ได้ใช้แนวเขียนเข้าจับ คำใดที่ออกเสียง ใ ใน
ต้นสกุล และมีความหมายข้างท้าย สะกดออกเสียงเป็น แอ ในภาษาไทย
ดังนี้

สระ ใ, อัว, เอา พิจารณาให้เป็นสระอะตามในวิชาภาษาศาสตร์นั้น น่า
จะเป็นเพราะการมีรูปของอักษรวิจิ ที่มีรูปสระขึ้นใหม่ ในรูปต่าง ๆ
ออกไป ซึ่ง ๆ ที่เสียงสระหึ่ง ๆ นี้ ก็เป็นเสียงที่มีอยู่ในภาษาแล้ว คือ
ใ - อ/ย ซึ่งถ้าเราจะเขียนเป็น อัย เสียงก็จะคงเป็นเช่นเดียวกัน ฉะนั้น
คำในภาษาบาลีสันสกฤตที่มีเสียง อะ และมี ย ความหมายข้างท้าย เราจึงเขียน
เป็น อัย บ้าง ใ บ้าง (ตามรูปสระของอักษรวิจิ) แต่ออกเสียงอย่างเดียวกัน
ดังนี้

อุบ เป็นอุบ โขบ ทรยศวิจิ สัน, เป็นอุบศรีวิจิ ไทรวิจิ
วิณ (เห็นเสียงเป็น ท) เป็น วิณ, วิโน

อัว - อ + ว ศัพท์ในสันสกฤตบางคำที่มีเสียง อะ ตามด้วย ว
ข้างท้าย เราออกเสียงเป็น อัว แทนทั้งนั้น ถ้ามีคำสะกดไม่ทันอากาศเสีย
เช่น

อว เป็น อว อีว เป็น อีว

เอา - อ + ว เราออกเสียงศัพท์สันสกฤตที่มีเสียง อะ และมี ว
ความหมายข้างท้ายเป็นเสียง เอา หรือ อา แต่เขียนเป็นรูปสระ เอา ซึ่งยังคง
คำ ว ไว้อีกด้วย เช่น

ชวน เป็น ชาวน นว เป็น แนว

ส่วนศัพท์สันสกฤตบางศัพท์ที่มีเสียง เอา เราเขียนเป็นอัว เช่น
สุเจาลบ เป็น อวอ (อวอพิศกร) + อัว (อธิบาย นพาราคินนา 124) แต่
เมื่อคำ อวอ ทำให้รูปใกล้เคียง ในภาษาบาลี แต่จริง อวอ ก็

ไม่ว่ารูปมาลิเต เพราะมาลิตองไร ถูกกด (ความขบาบ, ความขนา) ฉะนั้น
จึงเห็นใคร่ที่ว่า เสียงที่กลายเป็นภาษาไทยนั้น บางทีไม่ได้กลายจากภาษาใด
ภาษาหนึ่งโดยจะ เพราะ แค่เลือกกดแปลงให้ออกเสียงง่ายและสะดวก

บางทีเราเขียนเสียง อู ให้เป็น อัว ในภาษาไทย เช่น

นริบรุณ เป็น นริบวรณ ชุรบศ เป็น หวรบศ (สมุทรโฆษ หน้า 110)

สิ่วริง เป็นการเปลี่ยนเสียง อู ให้เป็น อว เพื่อรคไรเสียงใหม่คำคง

เดิม แต่เราออกเสียงเป็น อัว ไป

การที่ ออ เขียนเสียงเป็น อู นั้น อาจจะเป็นองควยอักษรวิธีนี้เรา

ถือตามแบบเขมรว่า อักษรพยัญชนะอโฆระ ต้องออกเสียงเป็น ออ เช่น พยัญชนะ
อโฆระของวิรรคต่าง ๆ มี ก, ข, จ, ฉ, ช, ฌ และ ฎ, ฏ เมื่อศัพท์ที่ประกนควย
พยัญชนะอโฆระมีตัวสถก และต้องการจะให้ออกเสียงเป็น โอะ จะต้องใส่ อู
ลงไป เช่น กณ ปกศิฉาน กอน แต่ถ้าใส่ อู เป็น กุน จะต้องออกเสียงว่า กน
ฉะนั้น บางทีจะเนื่องความเพี้ยนนี้ ซึ่งลง อู ที่คำเวียงพยางค์ของมาลิต้นสถก
เพื่อให้ออกเสียงเป็น โอะ มีตัวสถก เช่น รนญุท เป็น รนญุท (ควรอ่าน
เป็น รนญุท) และเราออกเสียงตามรูป เสียง อะ จึงเห็นใหม่ อู ไป
และเราถือแนวเห็นที่เขียนเสียง ออ ให้เป็น อู โดยไม่เอาใจใส่ว่า จะ
เป็นพยัญชนะอโฆระหรืออโฆระ

อ ฉา อู ฉา ทั้ง ๔ คำนี้ ไม่น่าจะถือเป็นสระ เพราะมีเสียง
พยัญชนะ ร ประสมอยู่กับเสียงสระ อี ควบ แต่การที่อักษรวิธีต้นสถกถือว่า
อ ฉา อู ฉา เป็นสระ ก็เพราะสระธรรมคำ เช่น ออ ออ อี ใ และ อู อู
อาลา อาจจะมีประกนกับพยัญชนะตัวใดก็ได้ทั้งต้น เมื่อ ออ ประกนกับ จ คี

หมายเหตุ เรื่อง อู ฉา อู ฉา ที่กล่าวข้างต้นนี้ ได้จากท่าน ป.ส. ศาสทริ

เป็น จะ ประกอบกับ ป ก็เป็น ปร หรือสระอื่น ๆ ก็เช่นกัน แต่สระอี นั้นแตกต่างจากสระอื่น ๆ ตรงที่ไม่พบว่าประกอบกับพยัญชนะตัวใดได้ นอกจากตัว ร และ ล ฉะนั้น จึงถือกันเอาว่า รูป ร ที่ประกอบกับ สระ อี นั้น เป็นสระอีกรูปหนึ่ง ฤๅเรานำมาใช้บอกเสียงเป็น อี บ้าง เช่น ทฤๅณา ๆ อีบ้าง เช่น ทฤๅณา และ เออ บ้าง เช่น ทฤๅณ การที่ออกเสียงเป็น อี อี และ เออ ใดก็เพราะ อี และ เออ เป็นสระกลาง หรืออยู่ใกล้เคียงกับ อี หรือจะเทียบเสียงกันได้

พยัญชนะ

ต่างจากสระตรงที่เป็นเสียงนิ่ง จะปิดเสียงให้นานเหมือนสระไม่ ใดก็กล่าวมาแล้ว ฉะนั้น จึงไม่มีใครนึกเห็นกันมากเช่นสระ จะเห็นกันก็ จำเพาะแต่ที่มีฐานกรณ์หรือที่เกิดแห่งเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน เสียงพยัญชนะของท่าไทยที่มาจากบาลีและสันสกฤต จึงอาจจะนึกเห็นจากคำเดิมได้ เป็น ๒ นัย เช่นเดียวกับสระ คือ

ก. เพี้ยนเป็นเสียงที่มีที่ เกิดใกล้ เคียงกันหรือที่เดียวกัน แต่การที่เสียง พยัญชนะ เพี้ยนไปจากเดิม นั้น มิใช่จะเพี้ยนไปเสียทุกโอกาส ฉะนั้นเสียงจะอยู่ ใกล้ เคียงกันหรือจะ เพี้ยนเสียง ไปไกลก็ตาม จะเห็นกันแต่บางคราวและบางโอกาส จึงควรของนิรุกติศาสตร์กล่าวไว้ว่า

"การกลายเสียงย่อมมีโชคและเวลาจำกัด และโดยเงื่อนไขของการออกเสียงตามประการ" ซึ่งหมายถึงว่า เสียงจะกลายอยู่ในขอบเขตของต้นศัพท์และในระยะเวลาหนึ่ง ทั้งจะต้องมีเสียงของคำอื่นที่อยู่แวดล้อม อีกด้วย จึงทำให้เกิดการกลายขึ้น

เช่นเดียวกับ ข เป็น ก แต่ที่ ลจจกร เขียนเสียงเป็น ลจจกร นั้น ไม่มีเหตุผลทางนิรุกติศาสตร์ เพราะไม่ได้กลเสียงใจออก จึงน่าจะเป็นเพราะฉีกคำ เฉลยเป็นศ'ค'เฉย ๆ เป็นแนวเขียนนั่นเอง

ข ส. ขุษขญา บ. เขษฐา - จ ท. เจษฐา (ดูเป็นใหญ่ที่สุด เช่น เจษฐาภิณฑร เจษฐาจารย์ หรือที่กล่าวในสมุทรโฆษว่าเป็นเสียงในกลางสมรภูมิ มีพินธุฎเจษฐา" หน้า 150)

เสียง ข เขียนเป็น จ ได้ เพราะมีฐานกรณ์เดียวกัน และเกิดแต่เพดานควบกัน เพียงเคลื่อนเลื่อนออกมาข้างหน้ามากหรือน้อย เสียงก็อาจเขียนกันได้ ไทโยมวงอื่นออกเสียง ข ไม่ได้ เสียงเขียนเป็น จ ไทหมก เช่น ข่า เป็น จ้า, ขีราย เป็น ขี้ราย

คำ เจษฐา ที่กลายเสียงมาจาก ขเขษฐา หรือเขษฐา นั้น เสียงกลับไปคล้องกับคำ เจษฐ ในสันสกฤต ที่แปลว่า การเคลื่อนไหวทางร่างกาย เช่น เจษฐาภิณฑร หมายถึง อภิณฑรที่ทำด้วยร่างกาย แต่อาจจะแปลตามรูปศัพท์ที่ไทยเขียนเสียงมาแล้ว จะต้องหมายความว่าเป็น "อภิณฑรอันยิ่งใหญ่"

วรรณคดี

ป บ. อปรโคยาน ม ท. อมรโคยาน

ไม่แต่จะเขียนเสียงได้จ้ะเพราะพยัญชนะที่เกิดในวรรณคดีเดียวกัน แต่พยัญชนะระหว่างวรรณคดีที่เกิดใกล้เคียงกันก็อาจเขียนเสียงไปได้เช่น

ค บ. ส. ไคย จ ท. ไจอม เช่น กถทรงสรวุทธ ราเมศร์ เขียงพ้อ

ขญาศไจอมรคิน สีเทียม" (ชวนพ่ายหน้า

ศรี ... จรี เช่น นมิตติมคองสัทธิ ... ธรรมะเสียงจรี อัน

ของจะแฉวงเวียนไว" (สมุทรโฆษหน้า ๒

จึงเมื่อออกเสียง ลึ้นฮาร เกือนไไมมาคี่ เสียงจึงกลายไปไค้เสมอ
ในคำไทยเอง เช่น กรอก เป็น จรอก กรวด เป็น จรวด แต่เราจะ
เห็นว่า ส่วนมากมักปรากฏแต่ในวรรณคดี ซึ่งคงจะเป็นด้วยความสะดวกแห่ง
ของกวีนั้นเอง

๕. บ. ฮูลาก
 ฮิงลึ

๖. พ. ฮูลาก
 ฮิงลึ

เสียง ๕ เป็นพยัญชนะเสียงแทรก ซึ่งเกิดแต่กัน เช่นเดียวกับพยัญ
ชนะในวรรณคดี ซึ่งมีก็เกิดกับพยัญชนะในวรรณคดี จะ จึงทำให้เสียง ๕ เป็น
เป็น ๖ ได้ เช่นแต่การเขียนเสียงระหว่างฮาลึและฮันสกฤต ก็เขียนปรากฏว่า ฮ
ในสันสกฤต ตรงกับ ๖ ในบาลี เช่น ฮว เป็น จว ฮว เป็น จว หรือ ๖
เป็น ๖ เช่น ฮกรวม เป็น จกรวม เป็นต้น การที่เป็นเช่นนี้ คงจะเกี่ยวกับด้วย
วบางตัวในปาก เช่น ฮัน ฮิงลึ จึงทำให้ออกเสียง ๕ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียง
แทรกอันเกิดแต่กันไม่ได้ เสียงจึงเพี้ยนไปเป็น ๖ ซึ่งเป็นพยัญชนะครึ่งเสียงแทรก
ไว้เพียงเพดานแข็งไม่ต้องให้ถึงกัน การเขียนเสียง ๕ กับ ๖ ก็เป็นที่นิยมใน
ภาษาไทย เช่น ฮลว เป็น จลว ฮลา เป็น จลา และ ฮลึ เป็น จลึ
เป็นต้น

๖. พยัญชนะย้ายที่ (Consonant Shift) จากหน่วยเสียงที่ไม่มีใน
ภาษาไทย

การจกจกคำต้นวรรคของพยัญชนะในภาษาไทย ได้เกิดข้อหลักเกณฑ์
ความบาลีและสันสกฤต ที่กำหนดให้เสียงใดซึ่งมีฐานกรณอยู่แต่เดิมในตัว รวมอยู่
ในวรรคหนึ่ง เช่น ก, ข, ค, ง เกิดแต่ในบาลี ก็รวมอยู่ใน วรรค กะ เป็น

ก. ส. ครก	ค. ห. ครก (วิทยา)	ป. บ. ปฏิตา	ป. ท. ปฏิตา
ม. พญา	ค. พญา	ส. ปราช	บ. พราช

ส่วนเสียง ค บ ในภาษาไทย เป็นพยัญชนะตัวที่ ๓ โฉมสัทวิ เรา
 ใ้คออกเสียงเป็น ห พ แทน

พยัญชนะตัวที่ ๒ คือ ข, ฉ, ฉ, ฅ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ จึงไม่จำ
 กของภาษาไทย

พยัญชนะตัวที่ ๒ คือ ก, ข, ท, พ (g, j, d, b.) เราไม่รู้สึกค่าของเสียง
 มันว่า ต่างจากพยัญชนะตัวที่ ๑ อย่างไร เพราะเราออกเสียงไปเป็นเสียงไม้ก้อง
 เช่นเดียวกับพยัค เสียง ค, ข, ท, พ ที่เราออกเสียงอยู่ในภาษาไทย มีค่าเท่า
 กับ ข, ฉ, ฉ, ฅ (kh, ch, th, ph) เช่นกันแต่ ค, ข, ท, พ เป็นเสียงคำ ซึ่งจัดเป็น
 เสียงเบาของ และ ข, ฉ, ฉ, ฅ เป็นเสียงสูงซึ่งเป็นเสียงหนักไม้ก้อง ฉะนั้น
 เราจึงไม่ค่อยรู้สึกมีส่วนแตกต่างกัน เพราะเรายังคงใช้อักษรแทนเสียงตาม
 รูปภาษาไทย แต่การออกเสียงหาเหมือนอย่างเขาไม่

พยัญชนะตัวที่ ๔ คือ ฉ, ฉ, พ, ภ (gh, jh, dh, bh.) อักษรจะต้องเป็น
 เสียงหนักก้อง แต่เราออกเสียงเช่นเดียวกับ พยัญชนะตัวที่ ๓ คือ ค, ข, ท, พ

พยัญชนะอื่น ๆ ก็เป็นไปในทำนองเดียวกันนี้ คือคงรูปไว้ตามคำ
 ษาเดิม แต่ออกเสียงตามภาษาไทย

พยัญชนะในวรรค ๓ ถึงวรรค ๕ คือ ฎ, ฏ, ฐ, ฑ ซึ่งเวลาออก
 เสียงจะต้องมีลมเข้าไปในช่องโพรงปากแล้วจึงระเบิดเสียง
 ออกมาโดยแรง แต่เมื่อเราออกเสียงเช่นนั้นไม่ได้เพราะไม่เคยมีในภาษาไทย
 จึงออกเสียงเช่นเดียวกับพยัญชนะวรรค ค (ค, ฉ, ท, ข, บ) การที่ยังคงใช้พยัญ
 ษะวรรค ๓ ๔ ๕ ก็เพื่อจะไว้สำหรับคงรูปศัพท์ ให้เสียงเหมือนเดิมเท่านั้น
ค, ฆ, ฌ ที่ใช้ในสันสกฤต เราไม่ เอาไปใช้เพราะออกเสียง

ต่างกันหรือไม่อย่างไร บทเราออกเสียงเป็น ส ที่เกิดแก่พยางค์ในภาษาไทย
เหมือนตัวอักษร ซึ่งสิ่งจริงแล้ว เจ้าของภาษาจะออกเสียง ส ทั้ง ๕ ต่างกันเป็น
อย่างมาก คือ

๑ ออกเสียงคล้ายตัวอักษร เช่นเดียวกับ จ เป็นแค่เสียงอ่อนและไม
หนักเท่าเท่าอื่น

๒ ออกเสียงเช่นเดียวกับพยัญชนะวรรค ๑ คือต้องนำลิ้นจกเพดาน
อ่อน แล้วระเบิดเสียงออกมา ฉะนั้น

ฉะนั้น การที่เราจะเขียนลงในภาษาด้วย ส ตัวไหน ไม่ทำหมีอะไร
ใจแปลก เพียงแต่จะให้รู้ได้เท่านั้นว่า พยางค์ใดเป็นอย่างไร

นอกจากนี้เสียงสระและพยัญชนะซึ่งกลายเสียงไปโดยไม่เจตนาจะ
กลายเสียงไปดังลักษณะที่กล่าวมาแล้ว แต่เสียงยังอาจเปลี่ยนแปลงไปด้วย
ลักษณะอย่างอื่น ซึ่งได้แก่การกลมกลืนเสียง (Assimilation) การ
เพิ่มเสียงให้เสียงอื่นไป (glide) และการสับเสียง (Metathesis) ดัง
ต่อไปนี้

การกลมกลืนเสียง (Assimilation)

ถ้าจะอธิบายความหมายของคำว่า assimilation ลักษณะของ
การกลมกลืนเสียง บัญญัติว่าการนำเสียงให้เหมือนกัน คือเมื่อเราออกเสียง
สองเสียงไว้ ๆ เสียงหนึ่งจึงจะปิดเทียบกันไว้ด้วยเสียงอีกเสียงหนึ่ง
ซึ่งอาจจะออก
อีกเสียงหนึ่งกลมกลืนเสียงให้เป็นเสียงที่มีลักษณะเหมือนกัน หรือไม่มีที่
ใดก็เหมือนกัน ทั้งนี้ดูแต่เสียงใดจะหนักกว่า ถ้าเสียงตัวหลังหนักกว่า
ก็หนักกว่า ถ้าเสียงตัวหน้าไม่มีเสียงตัวหน้าไม่มีเสียง เช่นเดียวกับคน หรือถ้าเสียง
ตัวหน้าหนักกว่า จะหนักกว่า เสียงตัวหน้าไม่มีเสียง เช่นเดียวกับคน เช่นนี้

อะติน จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เสียงในภาษากลายไปได้ โดยผู้พูดไม่ได้เจตนา
 จะให้เป็นไป สุกแต่ด้วยระในปากจะบังคับเสียงให้เป็นอย่างอื่น เหมือนดังศัพท์
 ในภาษาสันสกฤตที่เป็นพยัญชนะประสม (Compound Consonants) มีลักษณะ
 ถูกกลมกลืนเสียงให้เป็นอย่างเดียวกัน ในศัพท์ภาษานาลิสังกล่าวมาแล้วในภาค
 ต้น เช่น สกฺคาท ช. ตรงกับ สกฺคาท น. ทั้งนี้ เพราะ ป กับ ค มีเสียงเกิด
 คู่กัน คือ ช เกิดกับ ปาก และ ค เกิดกับ ค การออกเสียงย่อมไม่สะดุด
 แต่ทำให้เสียงทั้งสองกลมกลืนเป็น ทค เสียงเดียวกับเสียง

ส่วนศัพท์ในภาษานาลิและสันสกฤต ซึ่งโดยนัยทำให้ ไม่ปรากฏว่ามี
 การกลมกลืนเสียงถึงเช่นนี้ มีบ้างแต่บางศัพท์ไม่เสมอไปเช่น

กรท รูปศัพท์เดิมไม่ได้เป็นอักษรกล่า แต่เราออกเสียง ค กับ ร ทั้ง
 ๕ เสียงนี้ให้ควบกันเป็นเสียงเดียวคือเป็นกรทราชย์ นัยว่าโดยเสียงทั้งหมด
 เข้าเป็นพยางค์เดียวกัน

อนึ่ง ศัพท์ที่ในภาษาเดิมไม่ได้มีนิจกติก แต่โดยเรามาลงนิจกติกเอง
 เช่น

ตปฺต เป็น ทปฺต นกร เป็น นิงกร และ สิชฺร เป็น สิงชร
 เป็นต้น

เราได้เขียนนิจกติกนั้น ไปตามหลักแห่งการกลมกลืนเสียงควบ คือ
 จะต้องเปลี่ยนนิจกติกให้เป็นพยัญชนะตัวสุวรรน ในวรรคเดียวกับพยัญชนะตัวก่อน
 ไป เช่น ทปฺต ให้เป็น ทปฺต นกร ให้เป็น นิงกร เพราะ น เป็นพยัญชนะสุวรรน ของ
 วรรค ป, การที่เป็นเช่นนี้ ต้องเห็นว่า พยัญชนะตัวหน้ากลมกลืนเสียงกับพยัญชนะตัว
 หน้า ให้กลายเป็นเสียงที่มีเกิดควบคู่กัน

แต่ความลักษณะที่เสียงในภาษาไทยกลายไปจากเดิม โดยทั่ว ๆ ไป
 มีลักษณะการกลมกลืนเสียงแล้วแล้วแต่เดิม แต่ที่เห็นชัดขึ้นเรื่อย ๆ นี้

• ลื่น • (glide) ก็จะได้กล่าวต่อไป

การเพิ่มเสียงเพื่อให้เสียงลื่นไป (glide)

นับเป็นวิธีแทรกหรือเพิ่มเสียง เพื่อให้เสียงประสานกัน ดังที่ในขุ ไม่
ติดัก วิธีแทรกเสียง (glide) นี้ มี ๒ พวก พวกหนึ่งแทรกเสียงสระ ซึ่ง
มักเรียกว่า สวรรักต์ ดังได้ยกตัวอย่างในบทสนทนาแล้ว อีกพวกหนึ่งแทรกพยัญชนะ
ที่เสริมเข้ามาเพื่อต่ออักษรให้เสียงลื่นไปได้ ส่วนพยัญชนะว่าโดยจะ เฑาะ ภาษา
ไทย เราขอใช้คำนี้โดยอนุโลมแก่คำที่เพิ่มเข้ามาเพื่อจะไม่ให้มีช่องว่าง (คือ
ไม่ให้ขาดความกลมกลืนของพยางค์ เช่น ไนแม่ ด.ตา) เกิดขึ้น จึงต้องเพิ่มตัวหนึ่ง
ขึ้นอีกตัวหนึ่งเพื่อประสานเสียงให้เข้ากันได้ เช่น ฉมาศย์ ฉมดศ และ ฉมรินทร์
ซึ่งตามธรรมดาเรามักชอบอ่านออกเสียงเป็นพยางค์ ๆ แยกด้วยเหตุที่คำเหล่านี้
ไม่มีตัวสะกดที่ปลายพยางค์นั้น ทำให้เสียงลื่นไป เราจึงออกเสียงเป็น ฉมาศย์
ฉม-มดศ และ ฉมรินทร์ การที่เขียนนิคคหิตแทน ม นั้น ไม่เป็นการขัดข้อง
อย่างไร เพราะนิคคหิตก็คือวิธีเขียน ม และอนุนาสิกอื่น ๆ ด้วยรูปอย่างย่อ ๆ
เป็นเช่นเดียวกัน

คำที่ในสันสกฤตมีพยัญชนะประสมเป็นอันมาก เมื่อไทยเขียนมาใช้มักจะ
ทำให้เสียงกลายไป ความฉีกการเพิ่มเสียงเพื่อให้เสียงไปพยางค์ในศัพท์เดียวกัน
เนื่องกันเสมอ เพราะโดยปกติพยัญชนะประสมจะต้องแยกมาเป็นตัวสะกดของ
พยางค์หน้าเสียงตัวหนึ่ง และเขียนพยัญชนะต้นของพยางค์หลังเสียงอีกตัวหนึ่ง
เมื่อตัวสะกดเป็นพยัญชนะวรรค ก็ ภาชนะวรรค ด, จ, ฉ, ต, และ ฬ จะออกเสียง
ตัวสะกดไม่ได้ เช่น สบคาศ รรชกเสียง ฬ ไม่ได้ ฉะนั้น จึงทำให้เสียง
ของพยางค์หน้ากับหลัง คือ สบ กับ ทาห แยกห่างจากกัน จนรู้สึกเหมือนเสียง
ขาดหายกลายเป็นคนละคำไป เมื่อไทยนำศัพท์เหล่านี้มาใช้ เราจึงรู้สึกว่าเสียง
เบบับไปน่าฟังสำหรับคนไทย จึงต้องออกเสียง ฬ ที่เป็นตัวสะกดด้วยแล้วเป็น

ในอีกเสียงหนึ่งสำหรับเชื่อมพยางค์ทั้งสอง เราจึงมักอ่านว่า สัม - ณะ - คาน
และคำอื่นที่เริ่มคล้ายกัน จึงกล่าว ปราชู และ อุณิ เราออกเสียงเป็น ปรัค
- ระ - ฐา และ อัก - ละ - ณี นอกจากนี้จะเพิ่มเสียงเพื่อเชื่อมพยางค์แก้ว
อันเป็นการรวมเสียงทั้งสองอีกความว่า คำสกดของพยางค์ที่มีไร้อักควย ค, ข หรือ
อ ตามหลังแม่ ฉา, ฉค, ฉข ในภาษาไทย และสกดควย ข ฌ ฎ และ ค ฌ ฌ จึง
เสียงที่เพิ่มเข้ามาอันนี้ให้เสียงรัคอยู่

ถ้าไม่เพิ่มเสียงจากเสียงตัวสกดเดิม ก็มักจะแทรกเสียงอื่นลงไป
ส่วนมากมักเป็นเสียงอที่ให้เกิดในวรรณคดี เช่น สมดุค ถ้าออกเสียงตาม
อักษรวิธีไทยจะคงออกเสียงว่า สม - ฤ - ติ เสียง สม พยางค์หน้าขาดจาก
พยางค์หลังที่เต็ม เราจึงแทรกเสียง บ ลงไป เพื่อช่วยควบเสียง ฤ ที่เรา
แต่งเป็น ร เพราะแม่กษัตริย์และเสียงอื่น เราจึงออกเสียงว่า สมประคิ ๗๖
เสียงในพยางค์ทั้งสองจึงเข้ากันสนิท สนป๗๖

จะเห็น เมื่อสรุปไปแล้ว จะเห็นว่า หักหลักการกลมกลืนเสียง และการ
การเพิ่มเสียง (glide) ส่วนมากเกิดขึ้นเพราะไม่พยายามเป็นเสียงที่ชัดเจนมากนัก
ปล่อยให้เสียงกลมกลืนกันไปเอง เพื่อให้สะดวกทั้งพูดและฟัง และคំหมายก็ได้
กลายเป็นกฎเกณฑ์สำหรับออกเสียงในภาษาต่อไป

การสับเสียง (Metathesis)

เป็นเหตุให้เสียงหลายคำสลับที่กัน ซึ่งเกิดขึ้นเพราะพูดเร็วอัน
ตามไม่ทัน และใจของผู้พูดไม่ตั้งใจข้างหลังเสียงก่อน เสียงที่พูดจึงเกิดสลับ
ลำดับกัน เสียงที่การกระทำก่อนกลับเข้ามาหลัง และเสียงที่การกระทำหลังกลับ
มาก่อน โดยมากเสียงมีการสลับกันในระหว่างคำที่มีตัว น, ร, ล, ว ซึ่งเป็นเสียง
อ่อน อาจจะทำให้เสียงสลับกันได้ง่าย ทั้งในภาษาไทยและสันสกฤตที่สับเสียงในภาษา

เคย มีอยู่มากทั้งนี้ คือ

๕. นิตยสาร " เป็น นิตยสาร น."

๖. นิตยสาร " นิตยสาร น" กับเสียง
เป็น น" ซึ่งเล่มที่จะเป็นหัวขอมติกลับมาเป็นหัวขอมติ

๗. นิตยสาร " นิตยสาร น" กับเสียง
เป็น น" (เล่ม ๖ เป็น น)

การเคยเสียงที่เห็นในประเทศไทยนั้น เจอนากันกล่าว
ว่าแล้วนั้น จึงเป็นพวกนี้หรือจะภายในปากอันเป็นที่เกิดเสียง
เป็นพวกนี้เอง แต่เดิมเสียงนี้จะเห็นแต่ในตัวเอง ต่อมาจึงได้
จากใจให้เป็นส่วนหนึ่ง และนี่จึงได้เป็นเสียงที่
เรียกว่า ไวยากรณ์ ซึ่งจะมีลักษณะให้เป็นไปตามก. เป็น ๆ

๕. การเคยเสียงไทย

นอกจากเสียงจะกลายเป็นเสียงดังแล้ว
แล้ว เสียงนี้จะกลายเป็นเสียงที่ " น" ของ " น" ที่
ของพวกนี้เองและเวลาที่มา เข้าใจง่ายและสั้น
วิธีที่จะทำให้เสียงกลายเป็น " น" นี้ มีอยู่ ๓ ประการ
ดังต่อไปนี้

-ใจ- หึ่งสองศัพท์

พสุธา คัดเป็น สุธา ~~ที่ไร้รูปศัพท์ในพจนานุกรม~~ ที่ใช้ในวรรณคดี
ก็มีปรากฏเช่น "มีหน้าสำนวนพสุธาไป จะแก้งให้มรร
โดยหึ่งแตงกิน" (รามเกียรติ ร. 1 หน้า 6)

อัสสุธา " สุธา ถ้าจะแปลตามศัพท์หมายความว่า "น้ำคั้น" ไม่ใช่ น้ำตา เช่น
"พระเออยจะว่าสุธา" (ตำนานอภัย)

อภิปราย " ภิปราย
ส่วนที่คัดแล้วความหมายต่างไปจากเดิมก็มี เช่น อปฐ (น้องชาย)

คัดเป็น บุธ แปลว่า นาง เป็นคน
คัทกลางศัพท์ เช่น

ปวหล่า (จาก ปวาฬ) เป็น ปพหล่า เดิมแปลว่า แก้ว แต่มาใช้หมายถึงเครื่อง
ประดับชนิดหนึ่ง เว้นกล่าวไว้ในขุนช้างขุนแผนว่า "ถูก
ปะหล่ากำไอโซออกทอง บอกว่าของพ่อเจ้าแก้วเขียว
มา" (หน้า 623)

สม - ฐ เป็น สม - ฐ ที่จริง ฐ นั้น ในภาษาเดิมแต่แรกตามแบบ เท
เพราะ สม - ฐ ยังหึ่งไม่เพราะ และเรามาคิด ฐ
ออกเสียอีกทีหนึ่ง ใช้หมายอิงชื่อที่คงตั้งขึ้น ไม่ไรชื่อ
ตามธรรมเนียม

วานนคร เป็น วานคร เช่น "นางนางเกลี้ยงเกล้าเสาวภา ไม่ครรยูกกลางน้ำ
พานคร" (รามเกียรติ ร. 2 หน้า 103) จึงทำให้ไม่
เข้าใจความหมายเมื่อแยกศัพท์ออก เพราะวานนคร
- วนา + นคร

อโฉตย์ เป็น อโฉตย์ สรีคณาไร อโฉตย์ บิดความหมายเดิม คือแทนที่จะ

หมายความว่า "แสงอาทิตย์เมื่อรุ่งอรุณ" กลับหมายถึง
แสงอาทิตย์ความมืดมิด เช่น

- รามเกียรติ์นำแสงอาทิตย์ (ขุนช้างขุนแผน หน้า 111)

โกทา เป็น

โกทา เป็น โกทา เช่น "สิ่งปกคลุมเมืองฉลิกฉลิกกรีน" ให้งยังเป็นในสำเนา
โกทาอื่น (พระอภัยมณี หน้า 62)

ธิดาธัม, ธิดาพรหม เป็น ธิดา, ธิดา

ชกนั้น เป็น ชกนา เช่น "พระเนตรของคางคกรว่าคางคกรีน" คางคกรีนคางคกร
โกทาโตบ (พระอภัยมณี หน้า 62)

วิสูตร • วิสูตร เช่น "พระหวิงส์ทรงพิงพระปิ่นเกล้าวารา" ในวิสูตรจักร
ข้างในหางธรรม (รามเกียรติ์ ร.6 หน้า 70)

มถาร หรือ มถารว เป็น มถาร

อ๊กโซมิ เป็น อ๊กโซ หมายถึง สากนาก และยังคงเป็น โซ ใจอ๊กคว

อาหารไบบ • อาหาร • น้ำ ซึ่งศัพท์เดิมมาได้หมายถึงน้ำโดยเพราะไม่
หมายถึงผู้ดื่ม อาหารไบบ จึงหมายถึง น้ำดื่ม

โอบราวม • โอบรา • ร้างหัว ๆ ไป ไม่เท่าเพราะว่าร่างทรงพระอินทร์
เรียก โอบราได้

ดาร์ค เช่น ร้างหัวให้ความหมายของศัพท์เดิมไปบ้าง

๕. ดาร์ค

เกิดขึ้นเพราะต้องการความไพเราะ (Euphony) และเพื่อเป็นการ
ขู่ขเสียงให้ออกเสียงง่ายและสะดวกขึ้น ส่วนมากมักเป็นเพราะความต้องการ
ของกวีที่จะเขียนให้ไพเราะและเพื่อให้คนจดจำ ดังนั้น

๖. เสียงที่คล้ายไพเราะ และออกเสียงสะดวกขึ้น มักจะลงนิคคิ

ที่หย่างคันทา เรน
 กโปด เป็น ฌัมโปด
 มฤณ " มงจูน
 มกร " มังกร
 สุวาธยา " สุังว้ายา
 สิงขร " สิงขร

ราชา น. - ชาลามสุ การลงนิลคหิตเช่นนี้ทำให้เข้าใจอีกไปว่า ชาลามสุ เป็น
 คหิตต่างจาก ชล + อมสุ จึงแปลว่า "เกิดคันทา" แทน
 ที่จะเป็น "เกิดคันทากุ"

การลงนิลคหิตและ เปลี่ยนนิลคหิตให้เป็นพยัญชนะสุวรรรคของพหุชนะตัว
 ที่อยู่ต่อไป ทำให้เสียงประสานกันเข้าไค เพราะนิลคหิตที่เป็นตัวสะกดจะทำให้
 พยางค์หน้าและพยางค์หลังมีเสียงสอชากจากกันคยกันไคสนิท ดังกล่าวมาแล้ว
 ข้างต้น

นอกจากเพิ่มนิลคหิต ยังมีเพิ่มอักษรอื่นเพื่อให้เป็นตัวสะกดของพยางค์
 หน้าเช่นเคอวกัน ดังนี้

มาคา เพิ่ม ร เป็น มารคา

มายา " ร " มาธยา

๒. เพิ่มเชื้อให้ครบคณะฉันท เช่น

ราชา เป็น ราษกรี เช่น "ขอสวัสดิพิพัฒน์ราชะ รัชฉันทิมะ จงศาวคิสุ"

ราชกรี" (สมุทรโฆษ หน้า ๑)

ราชา " ราษกรี " "นังยามเคียวเอยราชกรี รัตันแสงศรี รั้งเวียง

จำก้อบเวฐา" (สมุทรโฆษคำฉันท หน้า ๖๑)

ที่เพิ่มเขื่อนวสันตัส บัจะ เขื่อนวสันตัส เช่น

•ว่าข้าวขุ่นกรันถึงคาล ทานประหารชีวิตให้คักโฆบ• (ขุนช้างขุนแผน
หน้า 18)

กฤษณา (ไต้หวัน) ไมโครกฤษณา ที่เดิม ฐ แต่เป็นคำที่คัดจาก กฤษณาธรณี
(กฤษณ + ธรณี) หมายถึงการไต้หวัน และเมื่อคัดออกจากศัพท์แล้ว ก็ยัง
คงหมายถึง •ไต้หวัน• ใด ทั้ง ๆ ที่ไม่มีคำว่า •ไต้หวัน• (ธรณี) อยู่ในศัพท์เลย
เช่นที่ปรากฏในวรรณคดีบางแห่งต่อไปนี้

•ถวายอภิวันท์กฤษณา กฤษณากรานกรานเกล้า• (มหาชาติ หน้า 360)

•สรรพเทวดาน้ำไครศรีษณดิษฐ์ ห้างองค์ท่านฤๅบกฤษณา• (มหา
ชาติ หน้า 284)

จากทางวรรณคดียอมรับว่า มหาชาติคำหลวง เป็นหนังสือเก่าแก่สมัย
พระบรมไตรโลกนาถจริง เราจะเห็นได้ว่า การคัดเช่นนี้ได้มีมานานหลาย
ร้อยปีมาแล้ว มีข้อพิงเกิดขึ้นในระยะใกล้ ๆ นี้

อินม่าน (จีนแต้หน่ำ) คัดจาก อินมา + นที ทั้งปรากฏในหนังสือพระอภัย
มณี ต่อไปนี้คือ

•ได้เห็นอินม่านในแม่น้ำอินม่าน ไครร้างตาดูวิวันไม้นรลัษย

(หน้า 167)

กรงก (การรบ) คัดจาก รบ (การรบ) + รงค (สนาม) และเมื่อคัดแล้ว
ทั้ง ๆ ที่ไม่มีคำที่หมายถึง การรบ ปรากฏอยู่ในศัพท์เลย ก็ยังหมายถึง การรบ
ได้ เช่น

•ครุฑเขมครุฑตรง ทากรงกนักรบราชูราชูมร• (รามเกียรติ์ ร. 1

หน้า 16)

พูด เขียนไปตามแนวเกณฑ์เสียง เมื่อใดเป็นคำใดที่เป็นภาษาต่างประเทศหรือ
เป็นศัพท์เก่า ๆ ที่ไม่ค่อยใคร่และแปลไม่ออก ก็พยายามแกเสียงให้ตรงกับคำ
ที่ตรงแปลความหมายใดในภาษาไทย ฉะนั้น คำที่มาจากภาษาชาติอื่นซึ่งถูกคัดลอก
มาคำเราอาจจะรู้คำแปลอันแน่ชัด เราก็ได้พยายามแกเสียงคำนั้นให้ตรงกับ
คำที่เราเคยรู้อยู่แล้ว หรือคำที่ไร้วัว ๆ ไม่ในภาษาไทย จนดูเหมือนว่าเป็นคำ
ไทยเอง ถ้าเมื่อแปลเสียงแล้ว ความหมายของคำนั้นยังบังเอิญมาคล้ายคลึง
ศัพท์ในภาษาไทยอีกด้วย เช่น

จกรวาล ชื่อกรณีหนึ่ง ความความนิยมของกวีในต้นสกุลและนาถียก จกร
วาท เป็นกวีอย่างสำคัญที่ปรากฏจากต้น กล่าวกันว่า นกเขาพวกนี้อยู่ใน
สระ พดมีกลอง แม่น้ำในบัว เสียงไม่เห็นวักในอยู่แต่ไม่เห็นสิ่งกันและกัน ฝ่าย
เราเมื่อรู้ภาษานี้ อาจสำคัญผิดไปว่า จกรวาท เขียนผิด ที่ถูกต้องเขียนเป็น
จากจกรวาล ถึงมีก็ได้ หรือไม่ก็ได้เห็นว่า ถ้าเป็น จากจกรวาล เสียงจะเข้ากับเรื่อง
โคตมิตติกว่า จึงได้แกเสียงเสีย และกวีก็ได้นำมาใช้แทนคำในบทประพันธ์ใน
ความอนุเคราะห์ว่า "นกรจากจกรวาท" เป็นบทที่หาให้หนักถึงการ "จกรวาทจากต้น" ถึง
ปรากฏในวรรณคดีต่อไป

"แบบจกรวาทจกรวาท จกรวาท แลนา จกรวาท นอยแหมนออก แลนา" (ทาน
ฉันทน์ หน้า 63)

"นางนวลนิกขิมมอง นวลปราง
จกรวาท จกรวาท จากนาง หนึ่งนั้น" (ตะเลงท่าย หน้า 36)

จิตร แกเสียงให้เป็น อิศวร คงจะต้องการให้ ออกเสียงงามากกว่าอย่าง
อื่น และเมื่อแกเสียงแล้ว คำที่เปลี่ยนแปลไปกลับมีความหมายตรงกับคำอื่นที่
ปรากฏ อิศวร จึงทำให้หนักไปถึง พระอินทร์ ซึ่งเราโคตมิตติกว่าว่า "พระ
อิศวร"

วิศกรรม แก่เสียง เป็นวิศกรรม ซึ่งคงเป็นไม้ทาบเทศอย่างเดียวกัน นอก
จากจะแก่เสียงเพื่อให้ออกเสียงสะดวกแล้ว ยังต้องแปลให้จิตใจความอึกฉวย
พระวิศกรรม ไม่ใครเป็นที่รู้จักของคนไทย จึงได้เชิญพระพิฆเนศวรมาไว้ เทพ
๒ องค์จึงรวมเราเป็นองค์เดียว ที่ปรากฏไว้ในวรรณคดีก็มี เช่น

•ทานชาคนั้นชาเจ้านัน ว่าพระวิศกรรมนายช่างไทย
ถือแหวนประดับงามจับใจ เอามาส่งให้ไว้กับเรา" (ขุนช้างขุน

แผน หน้า 6)

คำ "นายช่างไทย" บ่งชัดชัดว่า ผู้แต่งต้องการหมายถึง "พระวิศ
กรรม" อันเป็นเทพผู้สร้าง ยิ่งกว่าจะหมายถึง "พระพิฆณู" หรือในรามเกียรติ
ร.๒ กล่าวว่า "เมื่อนั้น พระวิศกรรมเรียงศรี ก็เสด็จมาที่เอกสุรี มีใ
ระคานกาย (หน้า ๕๖๐) ย่อมหมายถึง พระวิศกรรม เช่นเดียวกัน บาง
แห่งก็ใช้เป็น วิศุ และใช้ในความหมาย "วิศกรรม" เช่น "จึงสั่งวิศุสห
ราชูไซโย ให้เร่งนิมิตธานี" (รามเกียรติ ร.๑ หน้า ๕๕)

พาลีโยก แก่เสียงเป็น ป่าเตโดย และตั้งเป็นชื่อวัดวัดหนึ่งในจังหวัดสุพรรณ
บุรี คงปรากฏในเรื่อง ขุนช้างขุนแผนว่า "ทานวัดป่าเตโดยนั้นชยันตี กัมสิกา
ทองประศรีผู้รักกัน" (หน้า ๕๖)

การที่ผู้แต่งแปลเสียง ป่า ให้เป็น ป่า นั้น คงเพื่อจะให้ตรงกับ
คำ ป่า ที่มีความหมายในภาษาไทย และทำให้เข้ากับความเดิมโคตมนี้ เพราะ
พาลีโยก เป็นชื่อป่า และชื่อข้างที่อยู่ไม่พ่านั้น การแก่เสียงเพื่อให้เข้ากับ
จึงมีประโยชน์อยู่บ้าง เมื่อใดที่คนป่า ข้างหน้าขมทำให้เข้าใจได้ว่า ชื่อ
ที่จะกล่าวต่อไปนั้นเป็นชื่อของอะไร

ปราบคาภิเษก ในภาษาไทยแก่เสียงเป็น ปราบคาภิเษก ตามรูปศัพท์เดิมหมาย
ว่า "มือภิเษกจนถึงแล้ว" ไม่ว่าจะขึ้นครองราชย์ท้าววิโค ย่อมเรียกว่า ปราบ

แล้ว เพราะคำ บราณๆ มีเสียงตรงกับคำ บราณ ในภาษาไทย เราคิดว่า
 ความหมายของ บราณคำใด คงจะเป็นเช่นเดียวกับ บราณ หรือเนื่องมา
 จากคำ บราณ ของไทย นั่นเอง จึงได้แปลให้เข้ากับความหมายของคำที่ตรงกับ
บางทีเสียงของคำไม่ตรงเสียงกับคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับใน
ภาษาไทย โดยไม่ได้แปลตรงเสียงแต่อย่างใดเลย เช่น

อุณ (โรคเรื้อนชนิดหนึ่ง) คำว่า อุณ นี้จะมาจากเสียงต้นคำ อุ ใน
 ภาษาไทยที่เป็นอาการอย่างหนึ่งของโรคเรื้อน คือทำให้มือเท้าตก เมื่อได้ยิน
 คำ อุณ จึงชวนให้คิดว่า เป็นคำ ตก อย่างไทยๆ ของเราเอง

การแปลเสียงเพื่อให้ใกล้เคียงกับความที่เคยชินในภาษาไทย จึงเป็นเรื่อง
 สำคัญที่จะต้องเกิดขึ้นแก่คำที่มาจากภาษาต่างประเทศเสมอ ไม่แต่เพียงบาลี
 สันสกฤต ภาษายุโรปอื่น ๆ ก็ถูกแปลเสียงเช่นเดียวกัน

๘. การลากเข้าความด้วยรากคำผิด (Mistaken Etymology)

ไม่แต่จะแปลเสียง เพื่อให้ใกล้เคียงกับคำที่มีความหมายของระแวง
 ได้ หรือให้ตรงกับคำศัพท์ที่รู้จักกันแล้วเท่านั้น ยังมีการค้นนิยามประกอบเพื่อ
 สนับสนุนการลากคำที่เข้าความสนิทแนบเสียงยิ่งขึ้น ส่วนมากมักปรากฏใน
 เรื่องรามเกียรติ์ ที่ได้สืบมาจาก รามายณะ และคำอุบายพิเศษ เหล่านี้
 เอง ที่ทำให้รามเกียรติ์ของเราต่างจากรามายณะของเดิมไปมาก เช่น
มาริต แปลงเสียงจาก มาริ ซึ่งเข็มนรกชนิดหนึ่ง มีอุทิมาก เป็นผู้ที่
 พกกรรรูไว้ใหม่แปลงร่างเป็นดวงทองไม่ลดทรนถ ตามที่ออกเสียงเป็นมาริต
 นี้ ทำให้เข้าใจกันว่า มาริตคืองูเป็นมา หรือมีงูตัวใดส่วนหนึ่งเป็น มา ซึ่ง
 จะสมชื่อ และเมื่อมีส่วนเกี่ยวเนื่องเป็นพหูพจน์ของพกรรรู ก็คงมีส่วนเป็นงูคือ
 ค้างคาว ฉะนั้น การเขียนพหูพจน์ มาริต จึงปรากฏอยู่ในวิภคชะวักวิภคชะวัก
 จึงเขียนได้ มาริต มีหน้าเป็น บักซ์ แลคำเป็น มา ซึ่งก็ตรงกับในไวยากรณ์

อยู่ในเรื่องแถบ

นางมณฑิ แผลงจาก มณฑิโทรี (นางผู้มีทองเล็ก (เอวเล็ก) มณฑิ- (เล็ก) + โทรี (ผู้มีทอง)) แต่เราเข้าใจเอาว่า แผลงจากศัพท์ มณฑิ ที่แปลว่า กบ จึงแผลงประวัติของนางมณฑิโทลีเสียใหม่ ให้เข้ากับความหมายของ กบ ว่า เป็นผู้ที่ถูกขับจากกบให้เป็นคน กว้างสงสารที่กบนั้นโคไปค้ำน้ำนม อันผู้ทั้งหลายพิชไว้ ดังกล่าวไว้ในรามเกียรติ์ ร. ๑ หน้า ๒๘๙ ว่า

... ขรอนาคซึ่งหุงจรวัก	มาลายวิเศษจะโห้เราอาศัย
นางกบผู้เสียวิวัน	ทำไมเราท่านจะมรรตย
อย่าเคยจะขุ่นขื่นเป็นหญิง	จะจักสิ่งซึ่งงามประสมใหม่
ให้สิ้นใจนางพาสุราลัย	เลิศล้ำกว่าใครโลกา
.....
.....

จึงให้นามตามชาวคิงคราว ชื่อมณฑิโทเรียวมาลย์มารศรี
พระนักสิทธิ์วิไชยเทวี มีลักษณะเล็กคล้ายกบ

เรื่องราวที่เรานำมาแต่งขึ้นใหม่นี้ ไม่มีปรากฏในรามายณะฉบับสันสกฤต ซึ่งกล่าวแต่เพียงว่า นางมณฑิโทรี เป็นธิดาพญาเผาศย ชื่อนัย กับนางอัปสร ชื่อเขมาวตี^๑

ท้าววิหว ก็จากชื่อเดิมในรามายณะว่า วิหววิหวา (ที่มีอื่นเป็นสายฟ้า) เพราะท้าววิหวมีอำนาจอยู่ที่ดิน เราคงขยายความพิสดารของดินท้าววิหวาออกไป ให้สามารถกำบังเมืองไว้ได้ ซึ่งความตอนนี้อยู่ปรากฏในรามายณะ^๑

สถิตยุมาร แผลงจากสถิตยุมาร โอรสของทศกรรณ
 ที่ถูกไฟไหม้จับพญามาร^๑นอนท่าอาชวณ เราไม่เข้าใจ
 ความหมายของ สถิตยุมาร จึงแผลงเสียงเสีย เป็น
 สถิตยุมาร เพื่อจะใคร่ความหมายว่า "หินหนึ่ง" และ
 เพื่อใ้เขาก็กับความหมายของ "หินหนึ่ง" จึงแต่งไว้
 ว่า "สถิตยุมารคือโอรสหนึ่งของท้าวทศกรรณ" ดัง
 ปรากฏในรามเกียรติ์ ร.๑ ว่า

"อันช่างสามพันองค์ ก็ทรงกลอกโอรสา ฐี อ
สถิตยุมารอุสุรา พระยาอภัยรักษาอันกัมกัม" (หน้า ๕๕๖)

"จึงทอกความประหารบถาษาว่า อุสุรา หึงกัน
 มรรโลช"

"พระโอรสหนึ่งองค์ออกสงคราม ก็ถึงความมรรษา
 หิราโลช" (หน้า ๕๖ รามเกียรติ์ ร.๑)

รามสูร คงแผลงจาก สรสูร โดยในรัชกาล
 เวียงหรือโพนคามไวยากรมไทย เขาคุมทัพมาไว้ข้างหลัง
 นาม และที่ สรสูร เป็น สูร ก็เพราะเสียง สรสูร ยังไม่
 คู่ในภาษาไทย และจะหากศัพท์ที่คุ้นเคยก็เลือกสูร เพราะ
 เสียงใกล้เคียง สรสูร และประวัติของรามสูรเท่าที่ปรากฏ
 ในรามเกียรติ์ก็เห็นผ่านของอุสุรอุษณ

นั่นคือ จึงรามสูรมัถยา เห็นแก้วแวววิงจับดา
อุสุราครีวโกรธคือไฟ (รามเกียรติ์ ร.๑ หน้า ๑๑๐)

ลังกา เป็นชื่อเกาะทางตอนใต้ของอินเดีย มา
 ออกเสียงจากอักษรวิจิตรของเราว่า ลังกา ใช้เรียก
 เป็นชื่อเมืองของทศกัณฐ์ คำควบกล้ำที่เดิม "ลังกา"
 เสียงคล้ายกับ "ลังกา" ใจจึงชวนนึกไปถึงคำเดิม และ
 เพื่อให้ความหมายของ ลังกา ตรงกับความหมายของ
ลังกา จึงต้องแต่งเรื่องราวประกอบว่ามีลังกาอยู่บน
 ยอดเขาอันเป็นหลักเมือง ดังปรากฏในรามเกียรติ์
 ร.๑ ว่า

คิดแล้วมีเหตุให้หาร ครัลถึงพรหมมาน
 เรืองศรี จึงเตรียมทัพทองรุจิ ไปสร้างธานี
ลังกา (หน้า ๕๐)

.....

"เห็นนิลดาสาสิงขร ยอดเขามันมีพรตวิศาล
 อยู่กลางพิภพเป็นประมาธ สูงระหงามเงื่อมง่าเนลา
 ให้ หลวงกวานบุรีจิรินทร์ สืบคำคังนิลธิดาลา
ปลายยอดดงมีลังกา มหาถายสิทธิ์ฤทธิไกร เรา
 ประเดริฐุเสถียนิก เห็นจะเป็นหลักกรุงไถ่ จึงตั้ง
 วิศยุทรมระไชโย ให้เร่งนิมิตจรธานี" (หน้า ๕๒)

การที่เจ้านางจะถกจ่ายเสียง เพื่อให้ได้ความ
 ความที่คิดว่าควรจะเป็นไปเช่นนั้น จึงทำให้ยากจะรู้
 ถึงเหตุแห่งการกลายเสียงนั้น และด้วยเหตุที่เสียง
 ในภาษามาตองกันโดยบังเอิญถึงกล่าวแล้ว ขอม.

จะทำให้เกิดนิยายประกอบเรื่องขึ้นมากมาย¹

๘. การลากไวยากรณ์เข้ามาในภาษาบาลีและ

สันสกฤต

เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้รับคำและวลีของ
ต่างไปจากภาษาเดิม นับเป็นวิธีที่ตรงกันข้ามกับที่กล่าว
มาแล้ว คือแทนที่จะลากคำที่ในบาลีและสันสกฤตมา
แปลงให้มีเสียง-วงกตในภาษาไทย กลับเอา
คำในภาษาไทย หรือในอีกภาษาอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกับ
เราอย่างใกล้ชิด มาดัดแปลงให้มีเสียงวงกตใน
ภาษาบาลีและสันสกฤต ถ้าไม่แปลงเสียง ก็แปลตรงคำ
ให้รับความและคำในภาษาบาลีและสันสกฤต เช่น

พระศรี เป็นราชาศัพท์ หมายถึง
มหาเทพ มาจาก สิริ ในภาษาเขมร ซึ่งแปลว่า
ใหญ่ แต่เมื่อขึงใหญ่ขึ้นมาอันแท้จริง ก็ขอให้เป็น
ภาษาสันสกฤตก็ดัดแปลงไปทางด้านอื่น เราได้แปลงเสียง
และเขียนรูปคำให้ตรงกับคำ ศรี ซึ่งแปลว่า มี อ้วน
และสิ่งที่ดีงาม อันไม่ใช่ความหมายที่แท้จริง และ
จะเห็นว่า เมื่อเป็นสิ่งบริโภคนของพระเจ้าแผ่นดิน
ย่อมต้องเป็นสิ่งที่ดีงามแน่นอน ถึงในความหมายอื่น
ของคำ ศรี ในสันสกฤต ก็ยากที่จะมีคำว่า มหาเทพ
โดยตรง มีคำ ศรี แปล ก็แปลว่าเทพ หรือไม่ยอม
รับใดละเมิดหนึ่ง จึงน่าจะลงความเต็มใจที่เห็นว่า พระศรี
เป็นศัพท์ราชาที่ลากเข้ามาในศัพท์สันสกฤต

¹ Max Muller - Nouvelle leçon sur la science
du Language.

ปลาวาฬ เป็นปลาวาฬหนึ่ง ซึ่งแปลตามชื่อ
ว่า ปลาราย เพราะ วาฬ เป็นศัพท์บาลีแปลว่า โทก เขี้ยว
คูราย และเกเร แต่ถ้าจะดูจากความความเป็นจริง จะเห็น
ได้ว่า ปลาวาฬไม่ใช่สัตว์ร้ายกินคน และคำว่า "ปลาวาฬ"
ในบาลีเรียกว่า "คิมิงคุมัจฉา" ไม่ใช่ใช้ "วาฬ"
เลย ฉะนั้น วาฬ จึงน่าจะไม่ใช่ศัพท์บาลี แต่เป็นศัพท์
ภาษาอื่นที่ตกจากเราเป็นศัพท์บาลี อาจจะเป็นชื่อที่เรา
เรียกทับศัพท์ whale ในภาษาอังกฤษก็ได้

นักขัต เป็นชื่อเรียกปลาฉลามชนิดหนึ่ง ซึ่ง
น่าจะเรียกว่า สิมสองสัว มากกว่า สิมสองนักขัต
เพราะการเรียกชื่อปลาชนิดนี้นั้น ย่อมเป็นที่รู้จักและ
นิยมใช้กันทั่วโลก นอกจากจะเพี้ยนเสียงไปจาก
ความพอใจของคน¹

ถ้าหากจะเห็นว่า คำสิมสองสัวนั้นห้วน
ไม่เพราะและไม่สุภาพ จึงได้เปลี่ยนคำ สัว ที่เรา
ฟังชินหูจนรู้สึกเหมือนคำไทยให้เป็น นักขัต ตามรูป
สันสกฤต ที่แปลว่า คาว เพราะเสียงก็คล้ายคลึงกัน
และได้ลากความหมายไปจนกลายเป็นว่าชื่อที่เรียกปลานั้น
เรียกตามชื่อคาวในหมู่นักขัต ดังที่สมเด็จพระพุทธเจ้าจารย์
(โต) ทรงกล่าวไว้ในหนังสือเทศน์สิมสองนักขัต

1 มีนักที่ตรวจตามวรรคต้น

ศรีวิชัย แปลว่าความเจริญ ความก้าวหน้า

ทางอารยธรรมและวัฒนธรรม จากคำ **civilize** ในภาษาอังกฤษ แต่ถึงกระนั้นเสียงมาจากศัพท์ในบาลี และสันสกฤต เราจึงเขียนรูปคำและออกเสียงตาม ซึ่งถ้าจะแปลความหมายตามพยัญมิตติ ก็เป็นไปจากความหมายจริง เพราะ ศรี หมายถึง ความดีงาม และ วิไล หมายถึง งาม เหล่านี้ มิได้เจาะจงถึงความเจริญ ความก้าวหน้าเลย

ราชาวดี มาจากภาษาเขมรโบราณ

Lazuwadi ที่แปลว่าสงครามอย่างท่องเที่ยว หมายความว่า เห็นเสียงเป็น **Royo wadi**¹ ซึ่งคงจะฉายทอดลงมาจนมาถึงเรา แต่เรายังไม่แลเห็นความหมายที่ จึงแปลงเสียงให้เป็น ราชาวดี ที่แปลได้ว่า "เมืองที่มีพระราชานา" (ราชา วดี(มี)) ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่อง ดี เลย คำราชาวดีที่เราใช้ในความหมายว่า ดี จึงมาจากเสียงกับคำ ราชาวดี ที่แปลว่า "มีพระราชานา" แต่ในภาษามะลาญ์ถูกออกเหมาย ความหมายโดยทั่วกัน ภาษาไทย ที่ทางกึ่งมีศัพท์จากบาลีและสันสกฤต เช่น ดี และคำ ราชาวดี นี้ในภาษาไทยยังขยายความหมายกว้างออก ไม่จำกัดแค่ของยาดีน้ำเงินอย่างเดียว จึงจะเรียก ว่า ราชาวดี แม้ของยาดีใด ๆ ก็อาจใช้คำนี้เรียกได้

¹ An Introduction to Indonesian Linguistic Brandstetter.

7. การกลายเสียงเพื่อให้ความหมาย ต่างกัน (Dissimilation)

นับว่าเป็นการกลายเสียงที่เป็นไปโดยเจตนา
ของผู้พูด มิใช่เพราะอวัยวะออกเสียงผิดปกติจึงทำให้
เสียงผิดเพี้ยนไป แต่เป็นเพราะผู้พูดต้องการที่จะเปลี่ยน
เสียงเพื่อให้ความหมายผิดไปจากความหมายเดิมด้วย
จะใดไม่อย่างมีฉักศกหรือใหม่ และไม่สัมพันธ์กันทาง
ความหมาย รูปเดิม มีความหมายอย่างหนึ่ง และรูปที่
แก่เสียงเสียใหม่ มีความหมายอีกอย่างหนึ่ง เช่น

สารทึบ แปลว่า หุ่นทองหน, หัวไป.

สารวัตร " ผู้ตรวจราชการแล้วหัวไป.

แต่ด้วยเหตุที่การกลายเสียงเช่นนี้ มุ่งอยู่
ที่ความหมายเป็นสำคัญ จึงจะใคร่รวบรวมกล่าวในตอนที่ว่า
ด้วยการกลายความหมายต่อไป

8. การเทียบแนวเทียบผิด (False Analogy)

คนเหตุแห่งการที่ภาษาไทยกลายเสียงไปด้วย
วิธีต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว ทั้งที่เป็นไปโดยเจตนาทั้ง
และไม่เจตนาทั้ง ขอมเนื่องมาจากความเกียจคร้านของ
ผู้พูดเป็นสำคัญ อยากรจะออกเสียงให้สะดวกสบาย และ
ง่าย ๆ เหมือนอย่างที่เคยพูดภาษาของตนเอง ถ้ามีทางใด
ที่จะอำนวยความสะดวกในการออกเสียงภาษาราวประเทศ
ที่ยืมมาไรไคแล้ว มักจะเลือกทางนั้น

ทางที่จะช่วยให้ความสะดวกสบายต่อการ
 สืบเสาะหา แนวเทียบ Analogy การเทียบว่า Analogy
 หรือแนวเทียบมีคุณประโยชน์ เพราะเราไม่คงไปตั้งกฎเกณฑ์
 ในภาษาไทยลำบากมากมาย ถึงได้เหมือนกับชาวอียิปต์
 เป็นพวกเดียวกันได้ โดยที่รู้และเปรียบเทียบกันแล้ว
 แนวเทียบจะจัดให้เขาเป็นพวกๆ โดยวางระเบียบร้อย ภาษา
 โดยหลักคิดที่แนวเทียบจะจัดคงใหม่เราพวกของจนเป็น
 ระดับเดียวกัน จะไม่ยอมให้หลุดลั้งออกไปนอกทางใดเลย
 แนวเทียบจึงมีความสำคัญอยู่ในภาษาเป็นอันมาก

แต่เมื่อแนวเทียบมีอยู่ในภาษาใด
 แนวเทียบก็ยอมให้พระนักภาษาใดเป็นเดียวกัน คือจะทำให้
 รูปศัพท์และรูปภาษาใดใหม่เป็นแนวเทียบอันที่รูปที่อันโดย
 รุจัก ถึงแม้รูปศัพท์เดิมเป็นอันละหนึ่ง¹ และเราก็อาจ
 คิดแปลงให้เป็นรูปเดียวกัน หรือในบรรดาภาษาต่างๆ ของ
 โลกภาษามันจะมีเป็นอันมากที่เมื่อก่อนเป็นความที่แตกต่าง
 และแนวเทียบก็ปรับแก้แตกต่างๆ ทางหลักไวยากรณ์ใน
 ภาษาไทย ปรากฏเป็นแนวเดียวกันหมด (Uniformity)
 จึงทำให้ภาษานี้ไปโดยไม่มีเหตุผล และคงด้วยความเท่าเทียม
 เป็นเครื่องหมายที่วางตัวกันจะแก่ในละวัคขวางกั้นแก่หนึ่ง
 นิรุกติศาสตร์² แนวจะอยู่ในภาษาคำเป็นไปความที่ตรง

1 Language a linguistic Introduction to
 History By T.Vendryes หน้า 156

2 หน้า 49

นิรุกติศาสตร์ ถัดมาถึงไวยากรณ์ไปความแนวเทียบ การที่เร
แนวเทียบเราจับภาษาอย่างผิด ๆ ไม่มีเหตุผลเช่นนี้ จึง
เรียกว่า เทียบแนวเทียบผิด

ภาษาบาลีและสันสกฤตที่โคกลายเสียงไปเมื่อไทย
ยืมเข้ามาใช้ ก็มีเป็นอันมากที่กลายเป็นความหลงผิดใน
เรื่องแนวเทียบ กล่าวคือ เคยชินว่า ถ้ารูปบาลีเป็น เช่นนี้
รูปสันสกฤตจะต้องเป็นเช่นนั้นโดยทั่ว ๆ ไป ครั้นเห็นรูป
บาลีที่คำเป็นความแบบเดิม ก็จะต้องเป็นรูปสันสกฤตความ
แบบที่เคยแปลง แล้วรูปสันสกฤตกลับไม่เป็นเช่นนั้นเลย
หรือบางทีเมื่อโคกฏเกณฑ์มาจากภาษาอื่น ซึ่งไม่ใช่บาลีและ
สันสกฤต แต่มาเห็นรูปศัพท์ในภาษาทั้งสอง อาจจะคิดแปลง
ให้เข้ากับกฎเกณฑ์นั้นได้ ก็จะถือกฎนั้นเป็นแนวเทียบเราจับ
ทันที เช่น

การ จากศัพท์เดิมว่า จรร มีคำหลายคำ
ในภาษาไทยที่แปลงเสียงตามหลักเรมร ซึ่งเพิ่มนิคหิตให้
ศัพท์เดิม มีความหมายเป็น "การิด" คิดแปลงว่า "ทำให้"
เช่น เจ็ด = เจ็ด, ฆ่าเหิม = ทำให้เหิม, และต่อมา
ก็เข้ามาใช้ทั่วไป ซึ่งไม่แสดง "การิด" ก็ยังคงงอนนิคหิต
เช่น รจาย เป็นการจาย และคงจะให้เห็นคำนี้เป็นแนวเทียบ
เราจึงลงนิคหิต จรร ของบาลีสันสกฤต ให้เป็น การ
จรรกับการจาย ทั้ง ๆ ที่ความหมายไม่ใกล้เคียง "การิด" เลย

กฤษฏีกา ในภาษาไทยมีที่ แผลงว่า
 ลาวากัทท์เดิมประกอบด้วย กฤษฏ ความรู้ทันสติ,
 และ กอ รูปชาติ เรามักจะแผลงเป็น กฤษฏ ไค เช่น
 (จากกฤษฏากินหาร และ กตาทินหาร)
 (จาก กฤษฏาณฐิติ ส. และ กตณฐิติ บ.)
กฤษฏ หรือ กฤษฏา ในภาษาบาลี จึงคิดว่า
 รูปที่ทันสติ, คงประกอบด้วย กฤษฏ จึงใช่
 กฤษฏีกา อันเดิมความหมาย ก. วิชาเบรดี และ ก. วิชากินหาร
 แต่ที่จริงในต้นตอ, ไม่มีคำ กฤษฏ ในภาษาไทย

กฤษฏี (เฮว) ภาษาเดิมทั้ง ๒ ภาษา
 ใช้ว่า กฤษฏี แต่ที่เราใช้กฤษฏี น่าจะเป็นเพราะคิดว่า
 ความการมีชื่อของนักไวชากรรม ที่ไม่มีบุตร หนึ่งมักเกิดกรม
 เมอลบ ๓ หรือ ๖ กฤษฏี จึงน่าจะมาจากกฤษฏ เราจึง
 เปลี่ยนรูปเป็น กฤษฏี ความที่เราใจว่า ในภาษาเดิมจะเป็น
 เรนนี่ และแผลงเป็น กฤษฏี หรือ กฤษฏี ในภาษาไทย
 ถึงที่ไปใหม่หาว่าคำหลวงว่า

"ถ้าอ้างองค์เที รุมา กฤษฏี เติงเลอด"
 (หน้า 17)

เพชยันทร น่าจะไคแนวเทียบจาก
 เวสส บ. ไวกุย ส. (พอคา) เมื่อเห็น เวสสนทร
 ในภาษาบาลี แงจากกัทท์ เวสส + อันทร ก็เชื่อว่ารูป
 สันตฤคฺของเป็น ไวกุย อันทร จึงแปลว่า "ระหวาง
 ๖ รกพอคา" ไค และคำ "ไวกุย" คำล้าหลัง เรามานา

แปลงเสียงเป็น แพช หรือ เพช ได้ เราจึงมีศัพท์
แพชยันตร ที่แปลงออกมาจากสันสกฤต คำที่จริงนั้นรูปสันสกฤต
ที่ใช่ ไวยส ยันตร ดังที่เราเข้าใจและแปลงมาจะไม่
กลับเป็นอีกคำหนึ่งข้างหากว่า วิชวานตร แพชยันตร จึง
เป็นศัพท์ที่เราแต่งขึ้นเองเพราะเทียบแนวฉีก

แพช เราใจคิดว่า เป็นศัพท์เดียวกับ แพช
(ดูข้างอภิธานอายุ, ฯลฯ) ซึ่งมาจากศัพท์คำว่า เวส
และสันสกฤตว่า ไวช ส่วน แพช มาจากศัพท์บาลี
เวสิยา และสันสกฤตว่า เวศิยา ซึ่งในความหมาย
หญิงโสเภณี (ผู้ที่เข้าไปหาได้ไม่มีมีจนจาร) แพชยา จึง
น่าจะถือ แพช เป็นแนวเทียบ ทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่รูปสระ โอ
ในศัพท์สันสกฤต และยังแปลงเป็น แอ ได้ และยังหมายความ
ว่า "หญิงหาเงินทางรวมประเวณี" ตามความหมายของ
ปทานุกรม ซึ่งของสารจะลงความหมายของ ไวช และ
เวศิยา ไว้ด้วยกันในคำ "แพชยา"¹

แพช จากศัพท์เดิมว่า พา คงจะใกล้เคียง
พา เป็นแนวเทียบ จึงได้ พา ข้างท้าย แพช โดย
ไม่มีความหมายแต่อย่างใดก็เป็น แพช ความหมายที่เราจะ
ขอคำประพันธ์ ดังที่ปรากฏในวรรณคดีว่า

"จะเสด็จประพาศแพช ล้อมโลมถึงฆาตลาหะ"
(จันทราจุนแสน หนา 10)

"ตัวที่จะไปแพช เกือบลพบุษยามบรรดา"
(รามเกียรติ์ ร.1 หนา 96)

¹ ข้อความเกี่ยวกับคำ "แพชยา" ได้มาจากท่าน
น.ส. ศาสตรี.

“แถวทางกลางป่าหนาเวศ ที่ประเทศมหาฮาไศรย”

(รวมเกียรติ ร.๒ หน้า ๕)

การที่เฝ้า หนาเวศ คงจะไม่ได้นึกถึงความหมาย
ของ หนา ที่แปลว่า หนาเท่า ถึงที่แปลกันว่า หนาเวศ = หนาเท่า
แห่งป่า, เพราะในคำประพันธ์ โยธยาถึง ป่า โดยตรง
ทีเดียว

ปรีชา การที่ เจม ๓ เจ้าราชทวย แทนจะ
เป็น ปรีชา ความรูปศัพท์เดิม คงจะคิดว่า มงคลของราชตัว ๓
ไป คงที่ใดเห็นคำ สาม เป็นแนวเทียบ และใช้กันอยู่เป็น
อันมากในวรรณคดี เช่น

“มันนโธลัญชัย ปรีชา กระต๋น โธลัญชัย”

(รวมเกียรติ ร.๑ หน้า ๕๕)

“มันกระต๋น ปรีชา ถึงถึง ปรีชา ร์ ปรีชา
จึงสมาทานอุไรศก กับมีลาจปรากณณมีโคแล” (นิพนธ์
หน้า ๕๕)

นอกจากจะเทียบแนวฉีกคำ เพราะบางศัพท์ ยังถือ
เป็นกฎเกณฑ์ในการเทียบตลอดไป เมื่อเห็นรูปในสันสกฤต
อย่างหนึ่ง และเราเคยแสดงไว้ อย่างหนึ่ง ครั้นพบสันสกฤต
มีรูปที่ไม่ได้คงรูปอย่างเดิม เราก็ยังแสดงไว้ ความรูปสันสกฤต
อยู่ เช่น

การจวบเสียง ๓ ศัพท์ในสันสกฤตที่มีเสียง ๓
ความอยู่ และออกเสียงเป็น อะ อิ-อุ ในชาติ เช่น
ศ. กฤษ บ. กต, ศ. มฤค บ. มิก, ศ. ฤค บ. ฤ,

เรานิยมใช้สามรูปสันสกฤต เป็น กฤ, มฤ หรือ ตฤ ครั้น
เมื่อเห็นศัพท์บางศัพท์มีเสียง อะ อิ อุ ก็เข้าใจว่า รูป
สันสกฤตคงจะด้วย ฤ จึงเติม ฤ เข้า ซึ่งช่วยให้เสียง
ไพเราะเหมาะแก่การวิพากษ์ เช่น

ม.จ.ร. จาก มจฺร ที่มีรูปเช่นเดียวกันทั้งในบาลี
และสันสกฤต คงจะเนื่องมาจากการความไพเราะของ
เสียงด้วย เช่น "มีอชยเอมโกธอนันตอนันตัมม.จ.ร.ส.ล. กลิ่น
กินนพิภยาคีตยวน" (มหาชาติ หน้า 186)

"บทวิธยั้งนักทั้งหลายแลเนอมนุโหม รวงสระ
สโรระเป็นม.จ.ร.ค." (มหาชาติ หน้า 110)

ม.จ.ภ. จาก มีจนา บ. และ มีชชา ส.
ต.อ.ถ. " ต.อ.ถ. บ.ส. ซึ่งเป็นรูปเดียวกันทั้ง
๓ ภาษา

ป.ร.จ.ท. " ปุคฺว (โคผู้) มีรูปเช่นกันทั้ง
๓ ภาษา

ท.พ.ช. " ทิม บ. และ ทิรม ส. ซึ่งเมื่อ
แทนเสียง ร. ด้วย ฤ แล้ว ก็อาจจะลบเสียงสระลงเสียได้
ดังใช้ว่า "ฝูงท.พ.ช.ราชิรายรา ในปางปลาเป็นเขมโลศแล"

(มหาชาติ หน้า 319)

คำพ.ช. ในที่จะควบเสียง ฤ ยังแยกอักษรควบ
ของศัพท์เดิม ซึ่งมาจาก คพฺชฺ - บ. และ ครพฺชฺ ออก
และลงนิคคหิต ที่ลงข้างคั่น เช่นเดียวกับ คพฺชฺ เป็น
คำพ.ช. ที่จริง ศัพท์เดิมของคำพ.ช.ในปรากฏว่ามี ฤ ควบ

ออกก่อนเลย

ส่วนที่ เกี่ยวของกับ อักษรวิจิ ก็มีที่เปลี่ยนแปลง
ไปเพราะหลงผิดในแนวเทียบ เช่น

การแปลง ร. สะกดในภาษาสันสกฤต และที่ภาส
ใช้จัวฮอน เป็น ร. หัน ในภาษาไทย

ถ้าภาษาเดิมเป็น ร. สะกด เรามักแสดง ร. เป็น
ร. หัน แทนทั้งสิ้น เพื่อไม่ให้ ร. ออกเสียงเป็นจัว น. เช่น

สัน.	บ.	ท.
วรก	วคค	วรรค
วรม	วณน	วรมณ
อรก	รคค	จรรก

ครั้งต่อมา ถึงแม้ที่สันสกฤตจะมี ร. สะกด
หรือไม่ก็ตาม แต่ภาษาที่ใช้จัวฮอน เราก็มักใช้ ร. หัน
ตามที่เคยแปลงไว้มา นับว่าเป็นการแปลงโดยอนุโลม
ตามแนวเทียบ เช่น

สัน.	บ.	ท.
ชก	ชคค	จรรค
จกร	จคค	จรรก

หรือบางทีรูปภาษาสันสกฤตจะเป็นรูปเดียวกัน
ไม่ว่าจะถือเป็นแนวเทียบ เพราะไม่มี ร. จัวสะกดในสันสกฤต
และไม่มีจัวฮอนในภาส เช่น

สัน. บริหาร บ. บริหาร แต่ไทยเราก็มักใช้ ร. หัน
เป็นบรรหาร.

การแปลงเสียงกลับ

ภาษาบรรพกาลเมื่อแปลงเสียง

จากเสียงหนึ่งไปยังอีกเสียงหนึ่งแล้ว ไม่อาจจะเปลี่ยนกลับได้ เรา
จะเรียก เช่นเสียง ก เราเขียนเสียงเป็น ฮัว เช่น ปริญญา
เป็น นริขวรรต เช่นตัวเราดเขียนกลับเป็น ก ก็คือเสียง ฮัว
เราดกลับเป็นเสียงหนึ่ง อ อย่างเดิม เช่น โยสุรุษ
เป็น โยสุรมย์ ซึ่งจะออกเสียงเป็นเสียง อ เป็น ฮัว
เป็นแนวเขียน

ถอยถอยไปบนแนวเขียนนี้ รูปศัพท์ภาษาสันสกฤตและสันสกฤต
กลดจนอันธรวรวิเศษ ถ้าเข้าใจของอุปมาภาษาไทยจึงผิดเพี้ยน
ไปจากจริง เช่น โยสุรมย์ไปจาก โยสุรุษหรือโยสุร
นธจากแนวเขียนเห็นว่า เป็นแนวเขียนวัน และไป ต้องกำหนด
จึงเห็นว่าควรหรือไม่ควร เพราะแนวเขียนเสียงหนึ่ง
จึงมีคำว่า "การเขียนแนวเขียนเสียง" ที่กล่าวไป
เปรียบเทียบกับตามของ ภาษ ไทย เห็นความแตกต่างอันแท้จริง
ระหว่างสองทาง ๆ และจะเห็นประโยชน์ที่แตกต่างงงววย
โดยไม่รู้ว่าจะไปทางไหน" 1

เราที่พูดภาษาเสียงนี้ ย่อมจะแตกต่างกันโดยที่
เสียงในภาษายก จะกลายเป็นเสียงใด โดยที่เฉพาะ